

Ορισμός

1. Να κατονομάσεις τη βασική μέθοδο ανάπτυξης της πρώτης παραγράφου του Κειμένου 1 και να καταγράψεις ένα σχετικό χωρίο. Γιατί ο συγγραφέας επιλέγει, κατά τη γνώμη σου, να χρησιμοποιήσει τη μέθοδο αυτή;

Με τον όρο mobbing εννοείται η ηθική παρενόχληση εργαζομένων στο χώρο εργασίας τους. Κατά τον ψυχολόγο Leymann, το mobbing ορίζεται ως η εχθρική και ανήθικη επικοινωνία, η οποία κατευθύνεται με συστηματικό τρόπο από ένα ή λίγα άτομα κυρίως προς ένα άτομο το οποίο λόγω της συστηματικής αυτής παρενόχλησης ωθείται σε μια αβοήθητη και ανυπεράσπιστη θέση. Η Γαλλίδα ψυχίατρος Marie France Hirigoyen όρισε τον όρο παρενόχληση στο χώρο εργασίας ως κάθε καταχρηστική συμπεριφορά που εκδηλώνεται με λόγια, πράξεις, γραπτά μηνύματα και μπορεί να ζημιώσει την προσωπικότητα, την αξιοπρέπεια ή τη σωματική ή ψυχική ακεραιότητα του ατόμου, να θέσει σε κίνδυνο την εργασία του ή να διαταράξει το εργασιακό κλίμα. Η ηθική παρενόχληση στο χώρο εργασίας παίρνει τη μορφή ταπεινωτικής συμπεριφοράς, άνισης μεταχείρισης, προσβολών, απομόνωσης, εξώθησης σε σφάλματα, απειλών, άσκησης ψυχολογικής βίας, ανάθεσης υπερβολικού όγκου εργασίας σε συνδυασμό με κακόβουλα σχόλια για την δήθεν ελλιπή απόδοση, τοποθέτησης σε θέση «ψυγείο» χωρίς καθήκοντα και αντικείμενο εργασίας κ.α.

[...]

20151

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Μέθοδος: ορισμός

Χωρίο: «Με τον όρο mobbing... εργασίας τους»

Αιτιολόγηση χρήσης της μεθόδου: πειστικότητα, αναφορά επιστημονικών απόψεων, κατανόηση και τεκμηρίωση του θέματος κ.ά.

2. Η πρώτη παράγραφος του Κειμένου 1 οργανώνεται με τη μέθοδο του ορισμού. Να επιβεβαιώσεις με σχετικές αναφορές την παραπάνω άποψη και να αιτιολογήσεις την επιλογή της συντάκτριας του κειμένου.

Ο όρος «στερεότυπο» αναφέρεται σε «προκατασκευασμένες» πεποιθήσεις για τάξεις ατόμων, ομάδων ή αντικειμένων, που δεν προκύπτουν από μια σύγχρονη εκτίμηση του κάθε φαινομένου, αλλά από μηχανικές συνήθειες κρίσεως και προσδοκίας. Πρόκειται για ομαδικές πεποιθήσεις που είναι δυνατόν να αναφέρονται σε έναν λαό, θεσμό, ιδέα, αξία, φαινόμενο ή αντικείμενο κατά τρόπο μονόπλευρο, σχηματικό και γενικευτικό, σε βαθμό που οι «κρινόμενοι» να εμφανίζουν σημαντικές παραμορφώσεις και στρεβλώσεις ως προς την πραγματική τους εικόνα και κατάσταση. [...]

16842

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Οριστέα έννοια: στερεότυπο

Γένος: πεποιθήσεις

Ειδιοποιός διαφορά: ομαδικές, προκατασκευασμένες, αναφέρονται σε έναν λαό, θεσμό, ιδέα, αξία κατά τρόπο μονόπλευρο, σχηματικό και γενικευτικό, σε βαθμό που οι «κρινόμενοι» να εμφανίζουν σημαντικές παραμορφώσεις και στρεβλώσεις ως προς την πραγματική τους εικόνα και κατάσταση

Επιλέγοντας τον παραπάνω τρόπο ανάπτυξης η συντάκτρια επιδιώκει να:

- οριοθετήσει την έννοια του στερεότυπου, ώστε να διαμορφώσει, εξ αρχής, κοινό πλαίσιο αναφοράς με τους αναγνώστες,
- εισάγει τους αναγνώστες στο θέμα που θα αναπτύξει και να πληροφορήσει τους αναγνώστες.

3. Να παραθέσεις ένα χωρίο από το Κείμενο 1, στο οποίο χρησιμοποιείται η μέθοδος του ορισμού. Γιατί, κατά τη γνώμη σου, γίνεται ευρεία χρήση του ορισμού από τον συγγραφέα;

Η «εργασία» σύμφωνα με τον πιο καθολικό ορισμό – που φαίνεται να καλύπτει από τους κνηγούς-τροφοσυλλέκτες και τους κουστουμαρισμένους χρηματιστές έως τους γεωργούς αυτοσυντήρησης με τα ροζιασμένα χέρια και οποιονδήποτε άλλο – είναι η σκόπιμη κατανάλωση ενέργειας ή προσπάθειας σε ένα έργο για την επίτευξη ενός σκοπού ή αποτελέσματος.

20152

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Χωρίο: «Η «εργασία» σύμφωνα με τον πιο καθολικό ορισμό ... είναι η σκόπιμη κατανάλωση ενέργειας ή προσπάθειας σε ένα έργο για την επίτευξη ενός σκοπού ή αποτελέσματος».

Αιτιολόγηση χρήσης ορισμού:

- Παρατίθενται πληροφορίες για την έννοια της εργασίας (ενημέρωση αναγνώστη για το περιεχόμενο της εργασίας)
- Το κείμενο αποκτά επίσημο και σοβαρό ύφος (αντικειμενικότητα)
- Ο λόγος γίνεται πιο πειστικός, κ.ά.

4. Στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1 υπάρχει ένας ορισμός. Να τον εντοπίσεις, να βρεις τα συστατικά του μέρη και να εξηγήσεις τι εξυπηρετεί η παρουσία του ως προς τον στόχο του κειμένου.

Και όμως η εργασία δεν ήταν πάντα ένα μέσο βιοπορισμού για τον άνθρωπο. Ήταν και μια βαθιά υπαρξιακή ανάγκη που παγίωνε και την ισορροπία του ως όντος, ως σκεπτόμενου ανθρώπου και κοινωνικού ατόμου, δείγμα σαφές του ενδιαφέροντός του για τον κόσμο. Σ' αυτόν τον κόσμο που όλα έγιναν από το χέρι του Θεού «καλά λίαν», ο άνθρωπος πλάστηκε ελεύθερος, αφού του δόθηκε η δυνατότητα να κινείται ανάμεσα στο Καλό και στο Κακό και να διαλέγει όχι μόνον το «επιτήδειον» αλλά και το ευχάριστο για τη ζωή του. Ένα από τα μέσα αυτής της ελευθερίας ήταν και η εργασία.

16825/ 17932

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Ορισμός της εργασίας

Οριστέα έννοια: εργασία

Γένος: βαθιά υπαρξιακή ανάγκη

Είδος / ειδοποιός διαφορά: παγίωσε και την ισορροπία του ως όντος, ως σκεπτόμενου ανθρώπου και κοινωνικού ατόμου.

Ο στόχος του ορισμού είναι να δείξει με ξεκάθαρο τρόπο τη διαφορά στη σημασία της εργασίας για τον άνθρωπο παλαιότερα και σήμερα, διαπίστωση που διατρέχει όλο το κείμενο, για να ευαισθητοποιήσει και να προβληματίσει τον σημερινό αναγνώστη για την κατάντια αυτής της σχέσης, που παλαιότερα έδινε νόημα στη ζωή του ανθρώπου και ήταν βασικός κοινωνικοποιητικός παράγοντας. Σ' αυτό στοχεύει εξάλλου και η χρήση των παρελθοντικών χρόνων στα ρήματα μέσα στον ορισμό (ήταν, παγίωσε).

- 5. Η πρώτη παράγραφος του Κειμένου 1 αναπτύσσεται με ορισμό. Να τεκμηριώσεις με κειμενικές αναφορές αυτή τη διαπίστωση. Τι εξυπηρετεί ως προς τον στόχο του συντάκτη αυτή η επιλογή;**

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (Π.Ο.Υ.), άτομα με αναπηρία είναι τα άτομα που λόγω φυσικής βλάβης ή νοητικής ανεπάρκειας ή ψυχολογικής επιβάρυνσης κ.λπ. δυσκολεύονται και αδυνατούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της κοινωνίας και της ζωής στο βαθμό που θεωρείται κανονικός για κάθε άνθρωπο χωρίς αναπηρία. Ένας ορισμός απλός και περιεκτικός είναι ο εξής: «άτομο με αναπηρία είναι κάθε άτομο με κινητικό ή αισθητηριακό ή νοητικό ή ψυχικό πρόβλημα ή χρόνιο πρόβλημα υγείας (π.χ. μεσογειακή αναιμία)». Με την έννοια αυτή όλοι είμαστε εν δυνάμει ανάπηρα άτομα!

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΗ

17048

Στην πρώτη παράγραφο περιλαμβάνονται δύο ορισμοί, ένας πιο αναλυτικός: «άτομα με αναπηρία είναι τα άτομα που, λόγω φυσικής . . . κανονικός για κάθε άνθρωπο χωρίς αναπηρία» και ένας πιο συνοπτικός: «άτομο με αναπηρία είναι κάθε άτομο με κινητικό . . . πρόβλημα υγείας (π.χ. μεσογειακή αναιμία)». Προφανώς αυτή η επιλογή στοχεύει στη διευκρίνιση του

όρου «άτομα με αναπηρία», που ίσως δεν είναι γνωστός σε όλους και στην επεξήγηση, εμμέσως πλην σαφώς, όλων των διαφορετικών περιπτώσεων αναπηρίας, για να γίνει κατανοητό πόσα και ποια άτομα αφορούν όλες οι επόμενες αναφορές σε νομοθεσίες και συμβάσεις δικαιωμάτων, οι οποίες προασπίζουν την ισότιμη μεταχείρισή τους.

6. Με ποιον τρόπο αναπτύσσεται η 1η παράγραφος του Κειμένου 1 και γιατί επιλέγει τον τρόπο αυτό η αρθρογράφος; Στην απάντησή να λάβεις υπόψη σου και τη θέση της παραγράφου στο κείμενο.

Ο ρατσισμός αντιπροσωπεύει την τάση των ανθρώπων να εντάσσονται σε ομάδες και, κατ' επέκταση, να διαχωρίζονται σε ανώτερους και κατώτερους, διακρινόμενοι από το χρώμα του δέρματος, την εθνικότητα, τη θρησκεία, τις ιδιαίτερες ικανότητες κλπ. . Υπό την έννοια αυτή ο όρος ρατσισμός αναφέρεται στα λόγια, στις πράξεις, τις συμπεριφορές (από πρόθεση ή όχι) εκ μέρους μιας μερίδας ανθρώπων εναντίον όσων είναι «διαφορετικοί».

19481

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Ο τρόπος ανάπτυξης της 1ης παραγράφου είναι ο ορισμός. Ορίζεται, συγκεκριμένα, η έννοια του ρατσισμού, και μάλιστα με τρόπο πλήρη: πρώτα αναφέρεται τι αντιπροσωπεύει το φαινόμενο, από άποψη ψυχολογική, και στη συνέχεια εκτίθεται η φύση και η εκδήλωσή του. [Ειδικότερα, η οριστέα έννοια (ρατσισμός) εντάσσεται στην τάση των ανθρώπων να σχηματίζουν ομάδες, με κριτήριο συγκεκριμένα χαρακτηριστικά (προσεχές γένος), και εκδηλώνεται ως λόγια, πράξεις και συμπεριφορές μίας ανθρώπινης ομάδας εις βάρος των «διαφορετικών» (ειδοποιός διαφορά)].

Η επιλογή του ορισμού από την πλευρά της αρθρογράφου είναι εύστοχη, εφόσον πρόκειται για τον πρόλογο του κειμένου: στην αρχή χρειάζεται να αποσαφηνιστεί η κεντρική έννοια, προκειμένου στη συνέχεια να περιγραφούν οι εκδηλώσεις του φαινομένου στο σχολικό περιβάλλον, να καταγραφούν οι ψυχολογικές και κοινωνικές επιπτώσεις του και να προταθούν τρόποι αντιμετώπισης από τους γονείς. Με αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται η νοηματική αλληλουχία, η συνεκτικότητα του κειμένου.

7. Στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1 επιστρατεύεται η τεχνική του ορισμού. Ποια είναι η έννοια που ορίζεται και ποια τα χαρακτηριστικά της; Πιστεύεις ότι λογικά και δομικά δικαιολογείται ο ορισμός στη δεύτερη παράγραφο; Δικαιολόγησε την απάντησή σου.

Bodyshaming: Τι σε κάνει να ντρέπεται για το σώμα σου;

Το παρακάτω απόσπασμα αποτελεί κείμενο (διασκευή) από την ιστοσελίδα της Στέγης Ιδρύματος Ωνάση, για τη «γνωριμία» του κοινού με την ψηφιακή σειρά συζητήσεων Society Uncensored¹.

Η βιομηχανία της ομορφιάς προβάλλει κατά κύριο λόγο γυναίκες, αλλά και άνδρες, «αποδεκτούς», που εντάσσονται στα στερεότυπα περί κάλλους, όπως ορίζονται σε εξώφυλλα περιοδικών και κοινωνικά δίκτυα. Τα ερωτήματα που προκύπτουν είναι πολλά: γιατί κάποιος έχει λόγο για το δικό σου σώμα; Πρέπει εσύ να θωρακίζεις τον εαυτό σου, για να μη γίνεσαι έρμαιο στην άποψη κάποιου; Πώς μπορούμε να αλλάξουμε τον ορισμό του τι είναι αποδεκτό ως σώμα; Τάπες, ψηλοέλεκες, τόφαλοι, κοκκαλιάρηδες, με λεύκη, με ψωρίαση, με άπειρα τατουάζ: πώς μπορούμε να πάψουμε να χαρακτηρίζουμε ανθρώπους, προσβάλλοντας και πληγώνοντάς τους;

Το bodyshaming, αν και έχει βαθιές ρίζες ως πρακτική, είναι ένας όρος που εμφανίζεται στον δημόσιο λόγο τα τελευταία χρόνια και αφορά τα επικριτικά σχόλια που μπορεί να δεχτεί ένας άνθρωπος για την εμφάνισή του. Το φαινόμενο αφορά τόσο γυναίκες όσο και άνδρες, όμως, καθώς σχετίζεται κατεξοχήν με το γυναικείο σώμα και την εργαλειοποίησή/αντικειμενοποίησή του, το bodyshaming στοχοποιεί κυρίως θηλυκότητες.

15316

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1 ορίζεται η έννοια του bodyshaming. Πρόκειται για μια πρακτική με ρίζες στο παρελθόν, που εμφανίζεται πλέον ως όρος και αφορά την αρνητική

---

¹ κοινωνία χωρίς λογοκρισία

κριτική που μπορεί να δεχτεί κάποιος για το σώμα του. Το bodyshaming σχετίζεται και με τα δυο φύλα, αλλά στοχοποιεί κυρίως τις γυναίκες.

Η επιλογή των συντακτών του Κειμένου 1 να δώσουν έναν ορισμό της έννοιας υπηρετεί τη συνοχή των παραγράφων και την αλληλουχία των ιδεών, όπως αυτές παρουσιάζονται σε μορφή ερωτήσεων στην πρώτη παράγραφο που αποτελεί και τη βάση, πάνω στην οποία οικοδομείται το άρθρο. Επίσης, ο ορισμός συνδέεται και με τον τίτλο του Κειμένου 1, μέρος του οποίου είναι ξενόγλωσσος και απαιτεί ερμηνεία.

Διαίρεση

- 1. Στην τελευταία παράγραφο του Κειμένου 1 ο συγγραφέας επιλέγει την τεχνική της διαίρεσης, για να οργανώσει τον λόγο του. Ποια είναι τα δύο σκέλη της διαίρεσης, ποιο είναι το κριτήριο με το οποίο αυτή γίνεται και ποια θέση αποδεικνύει με αυτό τον τρόπο;**

Ο κίνδυνος της δημιουργίας μιας κοινωνίας στην οποία θα υπάρχουν πολλές διακριτές κατηγορίες πολιτών είναι υπαρκτός. Ο νέος διαχωρισμός, εκτός των άλλων, θα γίνει με κριτήριο τη δυνατότητα πρόσβασής τους στις νέες τεχνολογικές και επικοινωνιακές εφαρμογές. Στην πρώτη ομάδα θα ενταχθούν τα άτομα υψηλού μορφωτικού επιπέδου, καθώς αυτά χαρακτηρίζονται από την εξοικείωσή τους σε μεγάλο βαθμό με τα νέα τεχνολογικά εργαλεία και τις σύγχρονες εφαρμογές που τα συνοδεύουν. Σε μια δεύτερη ομάδα θα σωρευτούν τμήματα του πληθυσμού τα οποία θα χαρακτηρίζονται από χαμηλά γνωστικά προσόντα και την αδυναμία προσαρμογής τους στις επερχόμενες αλλαγές, με πιθανό κίνδυνο να βρεθούν στο περιθώριο με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες, όπως λόγω χάρη η τρίτη ηλικία, αλλά και τ' ασθενή στρώματα με χαμηλά γνωστικά προσόντα και δεξιότητες είναι πιθανό να πληγούν ιδιαίτερα από την έλευση της κοινωνίας της πληροφορίας.

15237

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Σκέλη της διαίρεσης:

- άτομα υψηλού μορφωτικού επιπέδου, καθώς αυτά χαρακτηρίζονται από την εξοικείωσή τους σε μεγάλο βαθμό με τα νέα τεχνολογικά εργαλεία και τις σύγχρονες εφαρμογές που τα συνοδεύουν.
- τμήματα του πληθυσμού (Ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες, ασθενή στρώματα) τα οποία θα χαρακτηρίζονται από χαμηλά γνωστικά προσόντα και την αδυναμία προσαρμογής τους στις επερχόμενες αλλαγές, με πιθανό κίνδυνο να βρεθούν στο περιθώριο

Κριτήριο διαίρεσης: η δυνατότητα πρόσβασης των πολιτών στις νέες τεχνολογικές και επικοινωνιακές εφαρμογές.

Η επιλογή του συγγραφέα να διακρίνει σε δύο ομάδες τους πολίτες, αυτούς που θα έχουν πρόσβαση και άνεση στη χρήση των νέων τεχνολογικών μέσων και σε αυτούς που θα αποκλειστούν από αυτήν, αποσαφηνίζει την κύρια θέση του, ότι η κοινωνία της πληροφορίας θα καθορίσει την επερχόμενη πραγματικότητα και επιφυλάσσει σαρωτικές αλλαγές στη ζωή του ανθρώπου ως πολίτη.

2. Στην πρώτη παράγραφο του Κειμένου 1 ο συγγραφέας οργανώνει τα νοήματα με τη μέθοδο της διαίρεσης. Ποια είναι τα μέλη της διαίρεσης και σε ποια σχέση βρίσκονται μεταξύ τους;

Υπάρχουν πολλές απόψεις για τη δημοσιογραφία. Οι μεν την αποκαλούν «λειτουργήμα», εφόσον χωρίς ενημερωμένους πολίτες δεν υπάρχει σωστή δημοκρατία. Άλλοι ακούν τη λέξη και γελάνε. Πάντως ο όρος περιλαμβάνει μίαν υπερβολή: ο Τύπος είναι και επιχείρηση και ο δημοσιογράφος είναι και εργαζόμενος, όπως όλοι οι άλλοι. Ορισμένοι δημοσιογράφοι, εκδότες ή ιδιοκτήτες ηλεκτρονικών ΜΜΕ, ό,τι κι αν λένε επισήμως, ενδιαφέρονται για τη δημοσιογραφία όπως θα ενδιαφέρονταν για την παραγωγή παπουτσιών. Το ζητούμενο είναι γι' αυτούς μόνον το άμεσο κέρδος που αποδίδει μια καλή επιχείρηση ή το έμμεσο που απορρέει από την επιρροή που ορισμένοι παράγοντες αποκτούν. Το αποστομωτικό επιχείρημα ενός ιδιαίτερα ειδικού/1 ραδιοτηλεοπτικού «αστέρα», πρωταγωνιστή αθλοτήτων, ήταν ότι κέρδιζε (προ δεκαετίας) 1 δισ. τον χρόνο. Βεβαίως, δεν έχουν χαθεί το πάθος, το μεράκι, η θέληση συμμετοχής στα κοινά. Υπάρχουν. Το γνωρίζω. Τα συναντώ. [...]

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Μέλη της διαίρεσης: οι απόψεις για τη δημοσιογραφία διακρίνονται σε:

- αυτές που τη θεωρούν «λειτουργήμα», γιατί υπηρετεί το δημοκρατικό πολίτευμα και συμβαδίζει με το πάθος, το μεράκι και τη θέληση συμμετοχής στα κοινά,
- αυτές που θεωρούν ότι είναι επάγγελμα καθαρά κερδοσκοπικό, αφού οι δημοσιογράφοι ενδιαφέρονται μόνο για το «άμεσο» ή «έμμεσο» κέρδος.

Σχέση μελών της διαίρεσης: αντιθετική (σε δεοντολογικό, ιδεολογικό και ηθικό επίπεδο).

- 3. Στην τρίτη παράγραφο του Κειμένου 1 («Σίγουρα υπάρχουν δυσκολίες ... μειονεκτήματα και πλεονεκτήματα») ο συνεντευξιαζόμενος οργανώνει τον λόγο του με μία διαίρεση. Να την αποδώσεις με συντομία και να εξηγήσεις τι πετυχαίνει με την επιλογή του αυτή.**

Συναντήσατε δυσκολίες στα πρώτα βήματά σας; Πόσο εύκολο είναι από τη θέση του αποφοίτου ενός καλού πανεπιστημίου να φτάσεις σε εκείνη ενός επιτυχημένου επιχειρηματία; «Σίγουρα υπάρχουν δυσκολίες, όποιον δρόμο κι αν επιλέξει ο καθένας. Υπάρχει ο δρόμος να αποφοιτήσεις και να γίνεις κατευθείαν επιχειρηματίας, αλλά εκεί η δυσκολία έχει να κάνει με την έλλειψη εμπειριών και με την έλλειψη αρκετών επιχειρηματικών βιωμάτων που ενδεχομένως να οδηγούν σε αρκετά λάθη, αφού η γνώση του πανεπιστημίου είναι αρκετά θεωρητική. Ωστόσο, αυτό αντισταθμίζεται από τον ενθουσιασμό και την ενέργεια που υπάρχει. Η άλλη οδός είναι η μετάβαση στην επιχειρηματικότητα, μετά από χρόνια εμπειρίας σε διαφορετικές εταιρείες, που και πάλι έχει μειονεκτήματα και πλεονεκτήματα».

28117

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Στην τρίτη παράγραφο του Κειμένου 1 ο Ηλίας Σούσης οργανώνει τον λόγο του με διαίρεση.

- Συγκεκριμένα, αναφέρει ότι σε κάθε επαγγελματική σταδιοδρομία υπάρχουν δύο δυνατότητες επιλογής. Στην πρώτη περίπτωση, μετά την αποφοίτηση ο νέος πτυχιούχος ακολουθεί κάποιο ελεύθερο επάγγελμα. Στη δεύτερη περίπτωση, εργάζεται στην αρχή ως μισθωτός σε διαφορετικές εταιρείες, αποκτώντας εμπειρία, και στη συνέχεια γίνεται ο ίδιος επιχειρηματίας.

- Με την επιλογή του αυτή πετυχαίνει να
  - διαχωρίσει την επαγγελματική σταδιοδρομία σε δύο κατηγορίες (με βάση τις επιλογές των νέων πτυχιούχων)
  - καταστήσει σαφείς και κατανοητές τις δύο επαγγελματικές δυνατότητες που ανοίγονται μπροστά στους αποφοίτους.

Αίτιο – Αποτέλεσμα

1. Στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1 η αρθρογράφος οργανώνει τον λόγο της με αίτιο-αποτέλεσμα. Να περιγράψεις με συντομία αυτόν τον τρόπο οργάνωσης και να εξηγήσεις τι πετυχαίνει με την επιλογή της.

Στη συνέχεια, προωθείται στο υποσυνείδητο των έφηβων κοριτσιών η μίμηση προτύπων ομορφιάς, όπως αυτά προβάλλονται στα μέσα ενημέρωσης και το διαδίκτυο, με καταστροφικές συνέπειες στην υγεία τους, κυρίως όμως στον ψυχισμό τους με τη διαμόρφωση αρνητικής αυτοεικόνας. Το υλιστικό πρότυπο ζωής καλλιεργεί τη μίμηση μοντέλων με συγκεκριμένες αναλογίες καθιστώντας τη νέα γυναίκα το κυριότερο θύμα της διαφήμισης και της βιομηχανίας παραγωγής ειδών καλλωπισμού.

15328

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1 η αρθρογράφος παρουσιάζει τις αιτίες και τα αποτελέσματα της αναπαραγωγής από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης των στερεοτύπων, που σχετίζονται με τη γυναικεία ομορφιά.

Συγκεκριμένα, θεωρεί ότι τα μέσα μαζικής ενημέρωσης επιδρούν στο υποσυνείδητο των κοριτσιών εφηβικής ηλικίας με την προβολή μοντελοποιημένων προτύπων ομορφιάς (αιτία), ωθώντας τα σε μια ολέθρια, για τη σωματική και ψυχική τους υγεία, μίμηση (αποτέλεσμα). Επιπλέον, συμπληρώνει πως το καταναλωτικό πρότυπο ζωής επιβάλλει την αντιγραφή των μοντέλων (αιτία), μετατρέποντας τις νέες γυναίκες σε έρμαιο της βιομηχανίας της μόδας (αποτέλεσμα).

Με την επιλογή της αυτή η αρθρογράφος πετυχαίνει να αποκαλύψει με πειστικό τρόπο τις αιτιακές σχέσεις που συνδέουν τις στερεοτυπικές αντιλήψεις για τη γυναίκα με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και τον γυναικείο ψυχισμό, αναδειξεί την αρνητική επίδραση που έχουν αυτά τα στερεότυπα στην ίδια τη ζωή των νεαρών κυρίως γυναικών.

2. Η 2η παράγραφος του Κειμένου 1 οργανώνεται με τη μέθοδο του αιτίου – αποτελέσματος. Ποιο είναι το αίτιο και ποιο το αποτέλεσμα; Πώς αυτή η μέθοδος υπηρετεί την πρόθεση του συγγραφέα στο κείμενο;

Το άτομο χάνει την δυνατότητα να σκέφτεται και να δρα βάσει της προηγούμενης λογικής του, των παλιών αξιακών συστημάτων, και υιοθετεί νέες αξίες εκχωρώντας ταυτόχρονα τα βασικά ατομικά του χαρακτηριστικά (βούληση, σκέψη, πράξη, προσωπικές αξίες και ηθική) στον αρχηγό και στην ομάδα. Έτσι, καθίσταται τυφλό όργανο υπακοής, ενώ πλέον αναπαράγει άκριτα την νέα γι' αυτόν ιδεολογία, καθοδηγούμενο μόνο από φανατικό και βίαιο συναίσθημα. Χωρίς αυτά τα παραπάνω χαρακτηριστικά δεν μπορεί να επιβιώσει μια ολοκληρωτική ιδεολογία, όπως αυτή του φασισμού.

15280

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Ως αίτιο παρουσιάζεται: η αδυναμία λογικής σκέψης του ατόμου που υιοθετεί ρατσιστικές αντιλήψεις και η εκχώρηση των βασικών ατομικών του χαρακτηριστικών στον αρχηγό και την ομάδα. Ως αποτέλεσμα, με τη χρήση και της διαρθρωτικής λέξης «έτσι», παρουσιάζεται: η μετατροπή του σε ένα τυφλό όργανο υπαταγής, το οποίο αναπαράγει άκριτα την νέα ιδεολογία, καθοδηγούμενο από φανατικά και βίαια συναισθήματα.

Με τον τρόπο αυτό ο συγγραφέας καταφέρνει να παρουσιάσει με εύληπτο και λογικά οργανωμένο τρόπο τις ολέθριες συνέπειες που έχει στον τρόπο σκέψης και συμπεριφοράς του ατόμου η υιοθέτηση ρατσιστικών αντιλήψεων. Αυτή είναι και η κύρια πρόθεσή του με τη δημοσίευση του κειμένου, να αναδείξει δηλαδή την επικινδυνότητα που έχει η υιοθέτηση ακραίων ιδεολογιών από το άτομο και τις συνέπειες που επιφέρει στη διαμόρφωση της προσωπικότητάς του.

- 3. Στην τρίτη παράγραφο του Κειμένου 1 ο αρθρογράφος οργανώνει τον λόγο του με αίτιο-αποτέλεσμα. Να αποδώσεις με συντομία αυτόν τον τρόπο οργάνωσης του λόγου και να εξηγήσεις τι πετυχαίνει με την επιλογή του αυτή.**

Στον σύγχρονο κόσμο της εργασίας που χαρακτηρίζεται από συνεχείς αλλαγές, οι απαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες υπερβαίνουν ένα συγκεκριμένο πεδίο ειδίκευσης. Οι νεοεισερχόμενοι στην αγορά εργασίας χρειάζεται να συνδυάζουν την κύρια ειδικότητά τους με ευρύτερες γνώσεις και δεξιότητες, καθώς και με άλλες εξειδικεύσεις. Παράλληλα, όσο πιο γρήγορα αλλάζει ο κόσμος, τόσο μειώνεται ο χρόνος ζωής των δεξιοτήτων. Ως εκ τούτου, οι εργαζόμενοι θα πρέπει να αναβαθμίζουν τις δεξιότητές τους και να επανειδικεύονται καθ' όλη τη διάρκεια της σταδιοδρομίας τους, ενώ θα πρέπει να μπορούν να προσαρμόζονται σε κάθε αλλαγή. [...]

16779

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

- Η τρίτη παράγραφος του Κειμένου 1 αναπτύσσεται με αίτιο-αποτέλεσμα. Συγκεκριμένα, οι διαρκείς μεταβολές που χαρακτηρίζουν τη σύγχρονη εργασία (αιτία), απαιτούν από τους εργαζόμενους γνώσεις και δεξιότητες από αρκετούς τομείς ειδίκευσης (αποτέλεσμα). Επιπλέον, η ταχύτητα των μεταβολών (αιτία), αναγκάζει τους εργαζόμενους να βελτιώνουν συνεχώς τις δεξιότητές τους και να αποκτούν νέες ειδικότητες καθ' όλη τη διάρκεια του εργασιακού τους βίου, επιδεικνύοντας απaráμιλλη προσαρμοστικότητα (αποτέλεσμα).
- Με την επιλογή του αυτή ο αρθρογράφος πετυχαίνει:
  - να παρουσιάσει πειστικά τις σχέσεις αιτίας αποτελέσματος που συνδέουν τις γρήγορες μεταβολές της σύγχρονης εργασίας με τη σταδιοδρομία των εργαζομένων,
  - να αναδείξει με αποτελεσματικό τρόπο την ανάγκη συνεχούς βελτίωσης και προσαρμογής των εργαζομένων στις μεταβαλλόμενες συνθήκες εργασίας.

4. Με δεδομένο ότι η 2^η παράγραφος του Κειμένου1 αναπτύσσεται ως αίτιο – αποτέλεσμα, να δείξεις ποια νοηματικά στοιχεία απαρτίζουν τα 2 σκέλη και πως συνδέονται γλωσσικά μεταξύ τους. Υπάρχει κατακλείδα στην παράγραφο και, αν ναι, ποιος είναι ο ρόλος της;

Ωστόσο, στην Ελλάδα ο σχεδιασμός, η οργάνωση, η υλοποίηση και εν τέλει η αξιοποίηση των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης δεν φαίνεται να έχουν αποδώσει τα αναμενόμενα αποτελέσματα, με συνέπεια οι εκροές του συστήματος αυτού να εμφανίζουν ελάχιστη σύνδεση με την απασχόληση, χαμηλό βαθμό συγκράτησης της εργασίας, χαμηλό βαθμό συνάφειας μεταξύ εργασίας και γνωστικού αντικείμενου κατάρτισης. Τα συμπεράσματα αυτά παρουσιάζονται σε σχετική πρόσφατη έρευνα του Κέντρου Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ), αναδεικνύοντας τη διαχρονική αναποτελεσματικότητα των συστημάτων αρχικής και συνεχιζόμενης κατάρτισης στη χώρα μας.

28052

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Η 2η παράγραφος του κειμένου 1 αναπτύσσεται με αίτιο – αποτέλεσμα.

• Ως αίτιο λειτουργεί το απόσπασμα: «*Στην Ελλάδα ... τα αναμενόμενα αποτελέσματα*», στο οποίο εκτίθενται ποια στοιχεία της επαγγελματικής κατάρτισης δεν έχουν αποδώσει τα αναμενόμενα, ενώ το αποτέλεσμα είναι το χωρίο «*οι εκροές του συστήματος αυτού ... κατάρτισης*», στο οποίο παρουσιάζονται οι συνέπειες από την ανεπαρκή απόδοση της επαγγελματικής κατάρτισης, δηλ. το ότι οι απόφοιτοι της επαγγελματικής κατάρτισης δεν συνδέονται επαρκώς με την απασχόληση, δεν μπορούν να διατηρήσουν την εργασία τους και δεν βρίσκουν εργασία συναφή με το αντικείμενο, στο οποίο καταρτίστηκαν. [Σημειωτέον ότι το αίτιο εκφέρεται γλωσσικά με τη μορφή μιας δεύτερης σχέσης αιτίου – αποτελέσματος, εφόσον η αξιοποίηση των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης εμφανίζεται ως απόρροια του σχεδιασμού, της οργάνωσης και της υλοποίησής τους, όπως αποδεικνύει ο δείκτης εν τέλει].

• Τα δύο σκέλη (το αίτιο και το αποτέλεσμα) συνδέονται γλωσσικά μεταξύ τους με τη συνδετική φράση «*με συνέπεια*» που δηλώνει αποτέλεσμα.

• Ως κατακλείδα της παραγράφου μπορεί να θεωρηθεί το χωρίο «*Τα συμπεράσματα αυτά ... στη χώρα μας*», το οποίο επαναλαμβάνει ουσιαστικά την αρχική θέση, ότι δηλ. η

επαγγελματική κατάρτιση δεν είναι αποτελεσματική, εντάσσοντας την τοποθέτηση αυτή στο πλαίσιο μιας ειδικής έρευνας, προς ενίσχυση της αξιοπιστίας.

Σύγκριση – αντίθεση

1. Στην πρώτη παράγραφο του Κειμένου 1 ο συγγραφέας επιχειρεί μια σύγκριση. Ποια είναι αυτή και ποιους σκοπούς εξυπηρετεί;

Μετά τα κοινωνικά «ριάλιτι σόου», τα αποκαλούμενα και «εξομολογητικά», όπου οι συμμετέχοντες μετατρέπουν την ιδιωτική τους ζωή σε θέαμα, αναζητώντας με τον τρόπο αυτό λύση στα προβλήματά τους (επιδίδονται δηλαδή σε ένα είδος ψυχολογικού στριπτίζ), σειρά στα τηλεοπτικά κανάλια έχει το «Big Brother». Ως γνωστόν ξεκίνησε από την Ολλανδία να κατακτήσει, με διαφορετικό όνομα από χώρα σε χώρα, την παγκόσμια τηλεοπτική σκηνή, επιτυγχάνοντας ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά τηλεθέασης. Θα μπορούσε βέβαια, τηρουμένων πάντα των αναλογιών, να συγκριθεί με το θέαμα των μονομαχιών στη ρωμαϊκή εποχή. Σε αντίθεση με τις μονομαχίες, όπου οι θεατές ήταν αμέτοχοι, στο νέο τηλεοπτικό παιχνίδι συμμετέχουν, αν και έμμεσα, ενεργά, καθώς η ετυμηγορία τους είναι αυτή που αναδεικνύει τελικά τον νικητή.

15184

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Σύγκριση: Το «Big Brother» μπορεί να συγκριθεί με το θέαμα των μονομαχιών στη ρωμαϊκή εποχή. Σε αντίθεση με τις μονομαχίες, όπου οι θεατές ήταν αμέτοχοι, στο νέο τηλεοπτικό παιχνίδι συμμετέχουν, αν και έμμεσα, ενεργά, καθώς η ετυμηγορία τους είναι αυτή που αναδεικνύει τελικά τον νικητή. Συγκρίνει το παιχνίδι «Big Brother» με το θέαμα των μονομαχιών στη ρωμαϊκή αρένα, διότι θέλει να δείξει το μέγεθος της δημοφιλίας του παιχνιδιού αυτού στους θεατές. Επίσης, στη σύγκριση κάνει μια αντίθεση λέγοντας πως στη ρωμαϊκή αρένα οι θεατές ήταν αμέτοχοι, ενώ τώρα αποφασίζουν για τον νικητή. Σκοπός της σύγκρισης είναι να δείξει την καταλυτική επίδραση που ασκεί ένα τηλεπαιχνίδι αυτού του περιεχομένου και πόσο μπορεί να εμπλέξει τον αδιάφορο, συνήθως, θεατή στη διαδικασία του, καθιστώντας το πρότυπο κοινωνικής επιρροής και όχι απλά ένα παιχνίδι για ψυχαγωγία.

2. Στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1 ο αρθρογράφος οργανώνει τον λόγο του με μια αντίθεση. Να την καταγράψεις και να εξηγήσεις ποιο στόχο εξυπηρετεί.

Στην εποχή των fakenews η αξιόπιστη δημοσιογραφία δίνει μάχη για να επιβιώσει. Πολύ πιο εύκολα ακούγονται οι σκοτεινές συνωμοσίες, οι θεωρίες για τα κρυφά σχέδια «κάποιων» που θέλουν να μας κάνουν το ένα ή το άλλο, από τη νηφάλια και βασισμένη στον σεβασμό των γεγονότων και στην απεικόνιση της αλήθειας δημοσιογραφία. Αυτή που ερευνά και εξηγεί με ακρίβεια και με βάση επιστημονικές έρευνες και εργαστηριακές εξετάσεις, και παράλληλα αναλύει και εκτιμά στηριζόμενη στην ανεξαρτησία και την αντικειμενικότητα.

20075

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

- Στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1 ο αρθρογράφος αντιπαραθέτει τις ψευδείς ειδήσεις στην αξιόπιστη δημοσιογραφία. Οι πρώτες βασίζονται στις θεωρίες συνωμοσίας, ενώ η δεύτερη στην ψύχραιμη και αντικειμενική απόδοση των γεγονότων.
- Μέσω της αντίθεσης αυτής ο αρθρογράφος αναδεικνύει την αξία της έγκυρης ενημέρωσης και της δημοσιογραφίας που την υπηρετεί. Παράλληλα, τονίζει όλα τα εμπόδια που πρέπει να υπερβεί, προκειμένου να επιτελέσει το χρέος της, και υπογραμμίζει τη δυσκολία του δημοσιογραφικού λειτουργήματος στις μέρες μας.

3. Στην 1η παράγραφο του Κειμένου 1 η συγγραφέας αξιοποιεί την τεχνική της αντίθεσης. Ποια είναι τα νοήματα που αντιθέτει και ποιος ο σκοπός αυτής της επιλογής, κατά τη γνώμη σου ;

Διανύουμε την εποχή της επανάστασης των ΜΜΕ, του διαδικτύου και της αλματώδους εξέλιξης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, με τα οποία κονιορτοποιήθηκαν οι αποστάσεις και ανοίχτηκαν οι λεωφόροι της επικοινωνίας. Παρόλα αυτά, η ανθρώπινη ψυχή έχει αλωθεί από την ανυπέρβλητη μοναξιά, που έχει λάβει διαστάσεις επιδημίας, σε όλες τις ηλικίες, με ελάχιστες συνειδητές ενδείξεις, με απρόβλεπτες και με γεωμετρική πρόοδο αυξανόμενες συνέπειες. Αφήσαμε πίσω μας ανεπιστρεπτί την εποχή που το σκάγαμε από το σπίτι, για να συναντήσουμε φίλους, που ακούγαμε τα προβλήματά τους, λέγαμε τα δικά μας, τσακωνόμασταν και φιλιώναμε

και οι παρατηρήσεις τους μάς έσπρωχναν τόσο στην αυτογνωσία, όσο και στην ετερο-γνωσία. Και αυτό ήταν το νόημα της ζωής. Μετά ήρθε ... η ψηφιακή τεχνολογία.

20324

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Η αντίθεση της 1ης παραγράφου αφορά την καταγιστική εξέλιξη των μέσων κοινωνικής δικτύωσης από τη μια και τη μοναξιά της ανθρώπινης ψυχής λόγω της ουσιαστικής απομάκρυνσης των ανθρώπων από την άλλη.

Σκοπός της επιλογής είναι να εντείνει η συγγραφέας τη μεγάλη απόκλιση που υπάρχει, να την κάνει ορατή και να βάλει σε προβληματισμό τον αναγνώστη. Στόχος είναι να δώσει έμφαση στην αντίθεση, ώστε να αφυπνίσει τον αναγνώστη να ευαισθητοποιηθεί.

4. Η 1η παράγραφος του Κειμένου 1 οργανώνεται σε αντιθέσεις. Να επισημάνεις 2 από αυτές και να ερμηνεύσεις τη λειτουργία τους σε σχέση με το περιεχόμενο όλου του κειμένου.

Ακούω ότι το μεγαλύτερο σήμερα πρόβλημα των νέων μας είναι η ανεργία. Διαφωνώ. Εδώ και τριάντα χρόνια είναι η... εργασία. Ο νέος δε φοβάται την αναδουλειά, φοβάται τη δουλειά. Μια οικογενειακή αντίληψη, ότι δουλειά είναι ό,τι δεν λερώνει, εξέθρεψε και διαμόρφωσε δύο γενιές «κουλοχέρηδων»... παιδιών δηλαδή που δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα χέρια τους για καμιά εργασία από αυτές που ονομάζονται χειρωνακτικές, επειδή -τάχα- είναι ταπεινωτικές.

15337

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Αντιθέσεις:

- διαδεδομένη αντίληψη ότι η ανεργία είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα, ενώ ο συγγραφέας διαφωνεί με αυτή την πάγια θέση
- ανεργία-εργασία (δεν είναι πρόβλημα η ανεργία αλλά η αποφυγή της εργασίας, δηλαδή συγκεκριμένων επαγγελμάτων)
- αναδουλειά- δουλειά (ο νέος δεν φοβάται την έλλειψη δουλειάς/ τη χαμηλή εμπορική κίνηση αλλά την ίδια τη δουλειά, αποστρέφεται τα χειρωνακτικά επαγγέλματα)

Εν ολίγοις, ο συγγραφέας κατακρίνει την ελληνική νοοτροπία των τελευταίων 30 χρόνων που ανατρέφει νέους πτυχιούχους προορισμένους για μια θέση γραφείου ή δημοσίου υπαλλήλου. Κατά τη γνώμη του, το πρόβλημα δεν είναι η ανεργία, αλλά η απαξίωση ορισμένων επαγγελμάτων.

- 5. Στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1 επιλέγεται η αντιθετική παράθεση των δεδομένων της έρευνας. Επιβεβαίωσε την παραπάνω διαπίστωση με σχετικές αναφορές και εξήγησε με συντομία ποια η νοηματική σχέση της αντίθεσης με την άποψη της Gilligan.**

Το φύλο αποτελεί παράγοντα διαφοροποίησης τόσο των επιθυμιών όσο και των τελικών επιλογών των μαθητών. Τα κορίτσια επιλέγουν διαφορετικούς επαγγελματικούς τομείς και επαγγέλματα από τα αγόρια, αφού η «διαφορετική ιδιοσυγκρασία των δύο φύλων οδηγεί σε προτίμηση διαφορετικών επαγγελμάτων» (Μάνος 2000, 255). Σύμφωνα και με την άποψη της Gilligan, η διαφοροποίηση αυτή έχει σχέση με τις εμπειρίες των φύλων που είναι διαφορετικές και η οποία, όπως είναι γνωστό, τονίζει τη διαφορετική οπτική γωνία με την οποία βλέπουν τα πράγματα οι γυναίκες σε συνάρτηση με τις διαφορετικές τους εμπειρίες.

16797

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Η αντιθετική παράθεση των δεδομένων της έρευνας: «Τα κορίτσια επιλέγουν διαφορετικούς επαγγελματικούς τομείς και επαγγέλματα από τα αγόρια», «διαφορετική ιδιοσυγκρασία των δύο φύλων οδηγεί σε προτίμηση διαφορετικών επαγγελμάτων». Η αντίθεση επιβεβαιώνεται με την άποψη της Gilligan. Έτσι, η επίκληση στην αυθεντία ενός ειδικού ενισχύει τη (νοηματική) ενότητα της παραγράφου.

- 6. Στην πρώτη παράγραφο του Κειμένου 1 η ομιλήτρια επιλέγει ως τεχνική ανάπτυξης των σκέψεών της την αντίθεση. Να εντοπίσεις τα μέρη της αντίθεσης και να δικαιολογήσεις την επιλογή της σε σχέση με το θέμα που προσεγγίζει και την πρόθεσή της.**

Είναι αλήθεια ότι, παρά τη μεγάλη απόσταση που έχουμε διανύσει εμείς οι γυναίκες και τα σημαντικά βήματα που έχουν γίνει για την πλήρη και ίση άσκηση των δικαιωμάτων μας, παρά τις πολλές γυναικείες κατακτήσεις στην πολιτική και κοινωνική ζωή, οι έμφυλες προκαταλήψεις και τα αρνητικά στερεότυπα παραμένουν ισχυρά, θέτοντας σοβαρά εμπόδια στην ισόρροπη ανάπτυξη των νεαρών κοριτσιών και την αυτοπραγμάτωσή τους. Παραμένουν, επίσης, σταθερά η περιορισμένη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας, το μισθολογικό χάσμα μεταξύ ανδρών και γυναικών, οι ανισότητες μεταξύ τους στη λήψη των αποφάσεων. Για να μη μιλήσω για την έμφυλη βία, τη σωματική, ψυχική και σεξουαλική κακοποίηση των γυναικών – ένα σοβαρότατο πρόβλημα που, παρά την οξυτήτά του, δεν αντιμετωπίζεται με τη δέουσα αποφασιστικότητα.

15203

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Μέρη αντίθεσης:

- Έχουν γίνει σημαντικά βήματα για την πλήρη και ίση άσκηση των δικαιωμάτων των γυναικών – οι γυναικείες κατακτήσεις στην πολιτική και κοινωνική ζωή είναι πολλές.
- Οι έμφυλες προκαταλήψεις και τα αρνητικά στερεότυπα παραμένουν ισχυρά στοιχεία, εμποδίζοντας την ισόρροπη ανάπτυξη των νεαρών κοριτσιών και την αυτοπραγμάτωσή τους.

Με την αντίθεση φωτίζεται το περιεχόμενο των αντιτιθέμενων «μερών» και αναδεικνύεται το θέμα (οι ανισότητες φύλου εξακολουθούν να υπάρχουν παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί). Ταυτόχρονα, η ομιλήτρια επιδιώκει με αυτόν τον τρόπο να τονίσει την ανάγκη παρακολούθησης των σεμιναρίων από τις νέες γυναίκες που οργανώνει το ίδρυμα Λαμπράκη για την εξάλειψη των ανισοτήτων φύλου.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

- 7. Στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1 τα αποτελέσματα ερευνών αποδίδονται αντιθετικά. Ποιο είναι το κριτήριο με το οποίο γίνεται η σύγκριση – αντίθεση και πώς σχετίζεται με το θέμα του κειμένου;**

Σε μια από τις παλιότερες έρευνες για τα κοινωνικά στερεότυπα των φύλων ζητήθηκε από φοιτητές να αξιολογήσουν μια μεγάλη ποικιλία ανθρώπινων χαρακτηριστικών ως προς τον βαθμό στον οποίο, κατά τη γνώμη τους, το καθένα από αυτά είναι τυπικό γνώρισμα των ανδρών ή των γυναικών. Συγκεκριμένα, η έρευνα έδειξε ότι οι ιδιότητες που αποδίδονται πιο πολύ στο ανδρικό φύλο, όπως είναι η δύναμη, η λογική, η αυτοπεποίθηση κ.ά., συνιστούν τα οργανωτικά λεγόμενα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας, ενώ οι ιδιότητες που αποδίδονται πιο πολύ στο γυναικείο φύλο, όπως η τρυφερότητα, η φροντίδα, η συγκίνηση κ.ά., συνιστούν τα εκφραστικά χαρακτηριστικά. Επιπλέον, διαπιστώθηκε ότι η διάκριση οργανωτικών και εκφραστικών χαρακτηριστικών είναι μια ευρύτατα διαδεδομένη στερεοτυπική αντίληψη για την ψυχολογία του άνδρα και της γυναίκας και για τις διαφορές των δύο φύλων σε όλο τον κόσμο.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Κριτήριο με το οποίο γίνεται η σύγκριση – αντίθεση: ο βαθμός στον οποίο ορισμένα από τα ανθρώπινα χαρακτηριστικά θεωρούνται τυπικό γνώρισμα για το κάθε φύλο. Παρουσιάζονται πρώτα οι ιδιότητες που αποδίδονται στους άντρες, που χαρακτηρίζονται/ονομάζονται γενικά ως οργανωτικά γνωρίσματα και έπειτα παρατίθενται οι ιδιότητες που αποδίδονται στις γυναίκες, τα λεγόμενα εκφραστικά χαρακτηριστικά. Η επιλογή της αντιθετικής παράθεσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η διάκριση οργανωτικών και εκφραστικών χαρακτηριστικών συνιστά ευρύτατα διαδεδομένη στερεοτυπική αντίληψη αναφορικά με την ψυχολογία ανδρών και γυναικών και τις διαφορές των δύο φύλων σε όλο τον κόσμο. Σχετίζεται άμεσα με το θέμα του κειμένου, που αφορά στον τρόπο που καλλιεργούνται στα παιδιά τα στερεότυπα για τους ρόλους και τις ιδιότητες των δύο φύλων.

8. Στη δεύτερη παράγραφο της 1ης απάντησης στο Κείμενο 1 (Η αναπηρία, εν τέλει...πολιτεία καθαυτή) ο ερωτώμενος επιλέγει ως τεχνική ανάπτυξης των σκέψεών του την αντίθεση. Να εντοπίσεις την αντίθεση αυτή και να δικαιολογήσεις την επιλογή αυτή σε σχέση με το θέμα και το στόχο του πομπού.

- *Ανάπηροι, άτομα με ειδικές ανάγκες, άτομα με ειδικές δεξιότητες... Ποιος όρος είναι για σένα ο ορθότερος, πώς να σε αποκαλέσω χωρίς να ενοχληθείς;*

- *Κοίτα, αν με χαρακτηρίσεις «άτομο με ειδικές δεξιότητες», θα σου απαντήσω ότι όχι, δεν έχω κάποια ειδική δεξιότητα, ότι είμαι ένας άνθρωπος όπως όλοι οι άλλοι και ότι χρειάζονται συγκεκριμένα πράγματα, ώστε να διαμορφωθεί το περιβάλλον μας με τρόπο που να με συμπεριλαμβάνει. Για τον ίδιο λόγο δεν έχω και ειδικές ανάγκες, γενικές είναι πάντοτε οι ανάγκες των ανθρώπων και ποτέ ειδικές. Έχει σημασία πώς αντιλαμβάνεται κανείς τα πράγματα, προσωπικά προτιμώ να προσδιορίζομαι ως ανάπηρος και όχι κάτι από τα παραπάνω ή το πιο επίσημο «άνθρωπος με αναπηρία».*

Η αναπηρία, εν τέλει, είναι η καταπίεση που βιώνουν τα άτομα με βλάβες στην κοινωνική τους αλληλεπίδραση. Ο διαχωρισμός της βλάβης από την αναπηρία είναι που φέρνει την κοινωνική δικαιοσύνη. Η βλάβη μπορεί να θεραπευτεί μερικώς ή ολικώς με ιατρικά μέσα, με την κατάλληλη φαρμακευτική αγωγή, με κάποια βοηθητικά εργαλεία, η αναπηρία όχι! Κανείς γιατρός δεν μπορεί να θεραπεύσει το πώς αντιλαμβανόμαστε το στίγμα, τα στερεότυπα και τις θεσμοποιημένες μορφές διάκρισης. Αυτές τις «θεραπεύουν» η κοινωνία των πολιτών και η δημοκρατική πολιτεία καθαυτή.

Έπειτα, η αναπηρία δεν περιορίζεται στα προφανή, περιλαμβάνει από ανθρώπους με κινητικές βλάβες, κωφούς, τυφλούς, ψυχοδιαφορετικούς κ.λπ. μέχρι άτομα με χρόνιες βλάβες.

15338

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Η αντίθεση: αναπηρία-βλάβη

Η βλάβη θεραπεύεται ολικώς ή μερικώς, μπορεί να αντιμετωπιστεί με φάρμακα ή εργαλεία μέσω της ιατρικής επιστήμης. Η αναπηρία δεν θεραπεύεται, η ιατρική δεν μπορεί να αντιμετωπίσει τα «τραύματα» των αναπήρων που προέρχονται από τα κοινωνικά στερεότυπα και το στιγματισμό. Η αντίθεση αναδεικνύει το θέμα του Κειμένου 1, το οποίο είναι η αναπηρία. Σε αυτό το θέμα εστιάζει η συνέντευξη, οι ερωτήσεις που διατυπώνονται στον ερωτώμενο και οι απαντήσεις που δίνει. Με την αντίθεση, επίσης, ο ομιλητής θέλει να προβάλει τις ανεπανόρθωτες «βλάβες» που προκαλεί στα άτομα με αναπηρία ο κοινωνικός αποκλεισμός. Αυτές δεν αντιμετωπίζονται μέσω της ιατρικής επιστήμης, αλλά μόνο μέσα από την ισότιμη και ανθρώπινη αντιμετώπιση των ατόμων αναπηρία από τους άλλους.

Πρόθεσή του είναι να προβληματίσει και να ευαισθητοποιήσει τους δέκτες του κειμένου και το πετυχαίνει, ανάμεσα στα άλλα, με την αντίθεση, με την οποία αναδεικνύεται το πρόβλημα της αναπηρίας.

9. Η τελευταία παράγραφος του Κειμένου 1 αναπτύσσεται με σύγκριση-αντίθεση. Αφού εντοπίσεις τη δομή της παραγράφου, να αναφέρεις τα χωρία στα οποία παρατηρείται η σύγκριση και να σχολιάσεις τι συγκρίνεται με τι.

Αυτό που συμβαίνει με την ωρίμανση των ανθρώπων συμβαίνει και με την ωρίμανση των κοινωνιών. Όταν ήμουν νέα, οι ενήλικες πίστευαν ότι όλοι οι νέοι είχαμε παρασυρθεί στον ωκεανό του σεξ, των ναρκωτικών και του ροκ – «πού οδεύομεν!». Σήμερα, παρ' ότι ο δρόμος προς την ωριμότητα είναι μακρύς, οι πολίτες μάλλον διακρίνουν τις διαφορές ανάμεσα στα άτομα και αποφεύγουν τις υπεραπλουστεύσεις και τις γενικεύσεις. Η ενημέρωση, τα ταξίδια, η πρόοδος της ίδιας της ανθρώπινης ιστορίας τοποθετούν τον καθένα μας μπροστά στις προκαταλήψεις του.

19578

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Η δομή της τελευταίας παραγράφου είναι η εξής:

- Θεματική περίοδος: «Αυτό που συμβαίνει με την ωρίμανση των ανθρώπων συμβαίνει και με την ωρίμανση των κοινωνιών».
- Λεπτομέρειες: «Όταν ήμουν νέα . . . τον καθένα μας μπροστά στις προκαταλήψεις του»

Η σύγκριση και αντίθεση εντοπίζεται στα εξής χωρία:

- «Όταν ήμουν νέα, οι ενήλικες πίστευαν . . . «πού οδεύομεν!»
- «Σήμερα, παρ' ότι ο δρόμος προς την ωριμότητα είναι μακρύς, οι πολίτες μάλλον μας . . . μπροστά στις προκαταλήψεις του».

Η συντάκτρια, θέλοντας να αποδείξει πως οι άνθρωποι έχουν εξελιχθεί από παλιά έως σήμερα σε σχέση με τις απόλυτες γενικεύσεις, συγκρίνει το παρελθόν της νιότης της με το παρόν της ώριμης ηλικίας της και εκτιμά πως στους περισσότερους έχει επέλθει μια σχετική ωριμότητα,

ώστε να μην κρίνουν γενικευτικά τους άλλους, απόρροια της ενημέρωσης, των ταξιδιών και της ευρύτερης προόδου.

10. Να εντοπίσεις τον τρόπο ανάπτυξης που χαρακτηρίζει την οργάνωση της 2^{ης} παραγράφου του Κειμένου 1 και να αιτιολογήσεις την επιλογή αυτού του τρόπου σε σχέση με το θεματικό κέντρο του κειμένου.

Ο γάμος της περιγράφεται σαν ένωση αταίριαστων ψυχικά ατόμων, και η δυστυχία της Ανθής κορυφώνεται, όταν ο αγαπημένος της Γιώργης παντρεύεται μια φίλη της. Στο τελευταίο κεφάλαιο, όμως, ένα χρόνο αργότερα, η αίσθηση του καθήκοντος, η γέννηση του παιδιού της, η υπερηφάνεια για τα πλούτη της, μεταβάλλουν ριζικά την ευαίσθητη λυγερή αφομοιώνοντάς την με τον άξεστο και φιλοχρήματο άντρα της.

28129

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

- Η 2^η παράγραφος οργανώνεται με τη μέθοδο της αντίθεσης (ένωση αταίριαστων ψυχικά ατόμων... αφομοιώνοντάς την με τον ...άντρα της, ... ευαίσθητη λυγερή... τον άξεστο ...άντρα της). Ο τρόπος οργάνωσης της παραγράφου γίνεται εμφανής από τα προαναφερθέντα αντώνυμα, όπως και με τον αντιθετικό σύνδεσμο *όμως* στη δεύτερη περίοδο λόγου της παραγράφου.
- Ο συγγραφέας επέλεξε αυτόν τον τρόπο ανάπτυξης με σκοπό να διευκρινίσει καλύτερα το περιεχόμενο της έννοιας και την πράξη της μεταστροφής/μεταμόρφωσης της Λυγερής. Έτσι επιχειρεί να υποστηρίξει τη θέση του περί κοινωνικού κανόνα, επισημαίνοντας ότι η κομοφομιστική λύση είναι αποδεκτή, δηλαδή η προσαρμογή του ατόμου στις απαιτήσεις και στους τύπους συμπεριφοράς της ομάδας στην οποία ανήκει σε αντίθεση με τις αρχικές του επιλογές, που θα το εξαιρούσαν απ' αυτήν.

11. Στην τελευταία παράγραφο του Κειμένου 1 ο συγγραφέας οργανώνει τον λόγο του με μια αντίθεση. Να την αποδώσεις με συντομία και να εξηγήσεις τι πετυχαίνει με την επιλογή

του αυτή. ΣΗΜΕΙΩΣΗ : στο υπόλοιπο κείμενο προηγήθηκαν οι αρνητικές πλευρές του ραδιοφώνου

Να, λοιπόν, κάμποσοι λόγοι που με υποχρέωναν να κλείνω το ραδιόφωνό μου συχνότερα απ' ό,τι θα 'θελα. Αλλά ας μην είμαστε γκρινιάρηδες. Υπάρχουν ειδήσεις ταυτόχρονα με τα γεγονότα, υπάρχει γρήγορος ρυθμός και εναλλαγές θεμάτων και, τέλος, υπάρχουν άπειρες συνεντεύξεις, τις οποίες ακούω με πραγματική απόλαυση, ιδιαίτερα εκείνες που σέρνουν τα εξ αμάξης στους αρχηγούς και στα πολιτικά κόμματα.

16778

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

- Στην τελευταία παράγραφο ο χρονογράφος παρουσιάζει, σε αντίθεση με όσα ανέφερε στο υπόλοιπο κείμενό του για τις αρνητικές πλευρές των ραδιοφωνικών εκπομπών, τα θετικά τους σημεία, τα οποία και απολαμβάνει.
- Με την επιλογή του αυτή ολοκληρώνει νοηματικά το θέμα του, με έναν επικοινωνιακά αποτελεσματικό τρόπο. Τα λιγοστά πλεονεκτήματα των ραδιοφωνικών σταθμών παρουσιάζονται στο τέλος του κειμένου, αντιθετικά ως προς τα μειονεκτήματα.

Παραδείγματα

1. Ποια θέση διατυπώνει ο συγγραφέας του Κειμένου 1 στη δεύτερη παράγραφο και με ποιον τρόπο την αναπτύσσει;

Η Ιστορία δεν πάει διακοπές, αφού στην πραγματικότητα, ο Αύγουστος έχει διαχρονικά το ίδιο μερίδιο σε βαρυσήμαντα γεγονότα όσο κάθε άλλος μήνας - ίσως μάλιστα μεγαλύτερο. Με τον ερχομό ενός Αύγουστου άρχισε ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος και τις τελευταίες ημέρες ενός άλλου Αύγουστου στήθηκε το σκηνικό για την έναρξη του Δεύτερου. Αύγουστο μήνα ισοπέδωσαν οι ατομικές βόμβες τη Χιροσίμα και το Ναγκασάκι. Για να μην αναφέρουμε τις φυσικές καταστροφές, τις εξοντωτικές επιδημίες, τα πολύνεκρα δυστυχήματα, που ούτε αυτά κάνουν διακοπές τον Αύγουστο. Αύγουστο εξάλλου διεξάγονται κατά κανόνα οι Ολυμπιακοί Αγώνες, που αναγνωρίζονται ως το μείζον διεθνές γεγονός.

15202

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Η θέση που διατυπώνει ο συγγραφέας είναι ότι τον μήνα Αύγουστο συμβαίνουν σημαντικά γεγονότα. Χρησιμοποιεί ως τρόπο ανάπτυξης τα παραδείγματα από την ιστορία και την επικαιρότητα. Ειδικότερα αναφέρει τον Α΄ και Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, τις ατομικές βόμβες στη Χιροσίμα και στο Ναγκασάκι, τις φυσικές καταστροφές, τις επιδημίες, τα δυστυχήματα και τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Με αυτό τον τρόπο τεκμηριώνεται η αρχική του θέση.

2. Με ποιον τρόπο αναπτύσσεται/οργανώνεται κυρίως η τρίτη παράγραφος του Κειμένου 1 και ποια θέση αποδεικνύεται με αυτήν την επιλογή του πομπού;

Στο άμεσο μέλλον, φυσικά, είναι δεδομένο ότι οι «βαριές» συνέπειες θα γίνουν αισθητές απ' όλους σχεδόν τους εργαζομένους παγκοσμίως. Η άνοδος της «μηχανικής νοημοσύνης» σημαίνει ότι όλο και περισσότεροι εργαζόμενοι πρόκειται να δουν τις θέσεις τους να απειλούνται. Κι αυτό δε θα ισχύσει μόνο για ανειδίκευτους εργάτες, αλλά και για δουλειές που βρίσκονται πολύ πιο ψηλά στην κλίμακα δεξιοτήτων, όπως καθηγητές και γιατροί. Ήδη η τηλεϊατρική θεωρείται ότι θα ρίξει το κόστος της υγειονομικής περίθαλψης, ενώ στην ανώτατη εκπαίδευση τα διαδικτυακά μαθήματα θα επιτρέπουν σε έναν μόνο καθηγητή να κάνει τη δουλειά που πριν απαιτούσε δεκάδες καθηγητές (και μαθητές) με φυσική παρουσία σε κάθε αίθουσα, κάτι που σημαίνει και φτηνότερο κόστος διδασκαλίας, με αντίστοιχες ελαφρύνσεις για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

15308

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Τρόπος ανάπτυξης παραγράφου: παραδείγματα

Αποδεικτέα θέση: Η άνοδος της «μηχανικής νοημοσύνης» σημαίνει ότι όλο και περισσότεροι εργαζόμενοι πρόκειται να δουν τις θέσεις τους να απειλούνται. Κι αυτό δε θα ισχύσει μόνο για ανειδίκευτους εργάτες, αλλά και για δουλειές που βρίσκονται πολύ πιο ψηλά στην κλίμακα δεξιοτήτων.

3. Σε ποιο συμπέρασμα καταλήγει ο δοκιμογράφος στην τρίτη παράγραφο του Κειμένου 1, με ποια επιμέρους επιχειρήματα και παραδείγματα οδηγείται σε αυτό;

Αντιμετωπίζοντας τώρα το χώρο της επιστήμης, θεωρούμε ότι η εξειδίκευση είναι απαραίτητη. Η εξειδίκευση, παρατηρεί ο Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος, αποτελεί αναπόδραστη ανάγκη, γιατί κανείς δεν έχει σήμερα το δικαίωμα να καυχηθεί ότι κατέχει όλες τις γνώσεις της εποχής του, αφού απλούστατα, όπως λέει, ο τύπος του ολοκληρωμένου σοφού, όπως ήταν ο Αριστοτέλης, ο Λεονάρντο ντα Βίντσι ή ο Γκαίτε, είναι τώρα απραγματοποίητος. Κι αυτό γιατί η εξειδίκευση στο χώρο της επιστήμης είναι πια επιβεβλημένη από τη στιγμή που οι γνώσεις είναι απεριόριστες και γιατί μέσω αυτής μπορεί ο εξειδικευμένος επιστήμονας να εξετάσει όσο το δυνατόν λεπτομερέστερα και τελειότερα έναν τομέα. Το παράδειγμα της ιατρικής με τις τόσες ειδικότητες θα ήταν αρκετά πειστικό, για να διαπιστώσει κάποιος το πόσο απαραίτητη είναι η εξειδίκευση στον επιστημονικό χώρο, όπως βέβαια και στον τομέα της τεχνικής.

16823

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Στην τρίτη παράγραφο του κειμένου το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει ο δοκιμογράφος είναι ότι η εξειδίκευση είναι απαραίτητη στον τομέα της τεχνικής και στον επιστημονικό χώρο: «για να διαπιστώσει κάποιος το πόσο απαραίτητη . . . και στον τομέα της τεχνικής»

Αυτό τεκμηριώνεται με δύο επιμέρους επιχειρήματα, που ενισχύονται με τις αντίστοιχες διαρθρωτικές λέξεις (από τη στιγμή που / και γιατί) και ένα παράδειγμα. Συγκεκριμένα:

- Είναι απεριόριστες γνώσεις στον επιστημονικό τομέα και δεν μπορεί να τις κατέχει ένας άνθρωπος: «γιατί η εξειδίκευση στο χώρο της επιστήμης είναι πια επιβεβλημένη από τη στιγμή που οι γνώσεις είναι απεριόριστες».
- Υπάρχει αναγκαιότητα της λεπτομερούς και ολοκληρωμένης εξέτασης ενός ειδικού τομέα: «μέσω αυτής μπορεί ο εξειδικευμένος επιστήμονας να εξετάσει όσο το δυνατόν λεπτομερέστερα και τελειότερα έναν τομέα».
- Παράδειγμα: «Το παράδειγμα της ιατρικής με τις τόσες ειδικότητες θα ήταν αρκετά πειστικό . . .»

4. Να αιτιολογήσεις τη χρήση των παραδειγμάτων ως τρόπου οργάνωσης του λόγου της συντάκτριας στη 2η παράγραφο του Κειμένου 1.

Δεν είναι τυχαίο ότι οι δημιουργοί, δηλαδή εκείνοι με τη μεγαλύτερη εμπειρία εργασίας στο σπίτι, πάσχιζαν να δραπετεύσουν από τον οικείο χώρο, που τους παγίδευε. Ο Ντίκενς και μεν εργαζόταν εντός του οίκου του, όμως απαιτούσε άκρα του τάφου σιωπή· ο Μπετόβεν συνέθετε κατά τους περιπάτους στην εξοχή· ο Στάινμπεκ δούλευε στο ψαροκάικό του· η Μάγια Αγγέλου σε μικρά δωμάτια ξενοδοχείου· ο Ζαν-Πολ Σαρτρ στα καφενεία.

20080

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Στη 2η παράγραφο η αρθρογράφος παραθέτει τα παραδείγματα γνωστών και καταξιωμένων δημιουργών (Ντίκενς, Μπετόβεν κ.λπ.) που εργάζονταν στο σπίτι, αλλά αναζητούσαν διέξοδο από αυτό. Με τα παραδείγματα αυτά ενισχύει τη θέση της για τον εγκλωβισμό του τηλεεργαζόμενου στα στενά όρια του σπιτιού του και την ανάγκη εύρεσης διεξόδου. Στην επόμενη παράγραφο η αρθρογράφος επισημαίνει χαρακτηριστικά : Δύσκολη υπόθεση η εργασία από το σπίτι Με τον τρόπο αυτό ενισχύει την πειστικότητα των επιχειρημάτων της και στηριζόμενη σε αληθινές ιστορίες προβληματίζει τον αναγνώστη για το «κόστος» της τηλεεργασίας.

5. Ποιος είναι ο βασικός ισχυρισμός της αρθρογράφου στην τέταρτη παράγραφο («Νέος και απουσία μέλλοντος... για μια δουλίτσα») του Κειμένου 1; Πώς ο τρόπος που επιλέγει να αναπτύξει τη συγκεκριμένη παράγραφο συμβάλλει στην ενίσχυση αυτού του ισχυρισμού;

Νέος και απουσία μέλλοντος είναι δύο έννοιες ασυμβίβαστες, μια αντινομία στους πολιτισμούς της εξέλιξης. Στην εποχή των multimedia, με τον τζίρο των τεχνολογικών αγαθών να ξεπερνά το 1 τρισ. δολάρια, στις κοινωνίες των γυαλιών-υπερπολογιστών, των 3D εκτυπωτών σπιτιών, τροφίμων και ανθρώπινων οργάνων, του μανδύα αορατότητας από νανοϋλικά, οι μισοί και πλέον νέοι είναι βουτηγμένοι στη μιζέρια, εξαρτημένοι από την οικογένεια και τα ρουσφέτια των φίλων για μια δουλίτσα.[...]

20094

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Βασικός ισχυρισμός της αρθρογράφου: Νέος και απουσία μέλλοντος είναι δύο έννοιες ασυμβίβαστες, μια αντινομία, στους πολιτισμούς της εξέλιξης. Ο τρόπος που συμβάλλει στην ενίσχυση αυτού του ισχυρισμού είναι τα παραδείγματα που αποδεικνύουν την αντίφαση που υπάρχει, αφού παρά την τεχνολογική εξέλιξη δεν έχουν επαγγελματικές προοπτικές.

6. Στις δύο πρώτες παραγράφους του Κειμένου 1 η αρθρογράφος επιλέγει να οργανώσει το κείμενό της με παραδείγματα. Γράψε δύο λόγους για τους οποίους, κατά τη γνώμη σου, επιχειρεί αυτόν τον τρόπο οργάνωσης του λόγου.

Καλλίγραμμα μοντέλα χαμογελούν από τις οθόνες διαφημίζοντας αυτοκίνητα, πλυντήρια, σκούπες, καλλυντικά, κινητά τηλέφωνα και όλο το εύρος των καταναλωτικών αγαθών που παρέχει στους πολίτες η κοινωνία των αγορών ως αντάλλαγμα μιας fake1 μικροαστικής ευμάρειας. Στα περίπτερα γιγαντιαίες φωτογραφίες γυναικών σε ηδυπαθείς πόζες βροντοφωνάζουν στα περιοδικά, ενώ συχνά πηχταίοι σεξιστικοί τίτλοι σοκάρουν την καθημερινότητα και αυξάνουν τις πωλήσεις μερίδας του Τύπου.

Στις ενημερωτικές εκπομπές γυναίκες - γλάστρες καμαρώνουν. Ένας πολιτικός λόγος μιας fake τηλε«μαγκιάς» διατρέχει συχνά τις τηλεοπτικές συζητήσεις και όλο και κάποια «άνανδρη συμπεριφορά», «αντρίκεια στάση», «γυναικούλες» θα ακουστεί από όσους «τιμούν ή φορούν τα παντελόνια» εκφράσεις που συχνά χρησιμοποιούν και τα δύο φύλα.

14544

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Η επιλογή της αρθρογράφου να οργανώσει τον λόγο της στις δύο πρώτες παραγράφους του κειμένου με παραδείγματα στοχεύει:

- Στην εισαγωγή στο θέμα.
- Στην προσοχή και το ενδιαφέρον του αναγνώστη.
- Στην αναλυτική έκθεση της κατάστασης, προκειμένου να γίνει πιο σαφές το θέμα.

7. Στην πρώτη παράγραφο του Κειμένου 1 ο συγγραφέας επιλέγει να οργανώσει το κείμενό του με παραδείγματα. Γράψε δύο λόγους για τους οποίους κατά τη γνώμη σου γίνεται η παραπάνω επιλογή.

Οι προκαταλήψεις μπορούν να εκφραστούν ανοιχτά και άμεσα ή διακριτικά, έμμεσα και με κρυφό τρόπο. Ένα σημαντικό παράδειγμα αποτελεί η απόρριψη ή η άρνηση της συμπάθειας για μια συγκεκριμένη «ξένη» ομάδα, ή η υπερβολή των δήθεν πολιτισμικών διαφορών. Ωστόσο, δεν έχει σημασία κατά ποιων ομάδων στρέφονται οι προκαταλήψεις. Για παράδειγμα, οι «ξένες» ομάδες υπόκεινται κατ' επανάληψη σε παρόμοια αρνητικά χαρακτηριστικά, όπως τεμπελιά, αδράνεια, σωματική αδυναμία, εγκληματικότητα και πονηριά. Οι προκαταλήψεις κρίνονται με ένα διπλό πρότυπο, το οποίο είναι αυτό που προσάπτεται στην «ξένη» ομάδα, αγνοείται ή απορρίπτεται ως ασήμαντο για τη «δική μας» ομάδα. Ένα παράδειγμα που τεκμηριώνει την παραπάνω διαπίστωση είναι όταν μουσουλμάνοι κατηγορούνται από μέλη μιας κοινωνίας ότι φέρονται εναντίον της ισότητας των φύλων, ενώ δεν καταγγέλλεται η συνηγορία της παραδοσιακής κατανομής ρόλων στη δική τους ευρύτερη κοινωνία.[...]

15200

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Με τη χρήση παραδειγμάτων εξηγείται και τεκμηριώνεται η άποψη που διατυπώνεται στη θεματική πρόταση ότι οι προκαταλήψεις μπορούν να εκφραστούν με κάθε τρόπο. Ο λόγος του κειμένου γίνεται εύληπτος και σαφής και το ύφος του κειμένου καθίσταται απλό και οικείο.

8. Στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1 ο λόγος οργανώνεται με παραδείγματα. Να ανιχνεύσεις δύο σκοπούς της κειμενογράφου που εξυπηρετεί η συγκεκριμένη επιλογή.

Η προσφορά των ηλικιωμένων στην κοινωνία γίνεται εμφανής μέσω του εθελοντισμού και της διαγενεακής επικοινωνίας. Συγκεκριμένα, οι ηλικιωμένοι που συμμετέχουν σε εθελοντικές δραστηριότητες του δήμου ή άλλων κοινωνικών φορέων στην πόλη είναι δραστήρια και ενεργά μέλη της κοινωνίας. Ακόμα, η συναναστροφή των ατόμων τρίτης ηλικίας με άλλες γενιές, όπως συμβαίνει στις προγραμματισμένες επισκέψεις των ηλικιωμένων σε σχολεία, παιδικούς σταθμούς και νηπιαγωγεία με συγκεκριμένο σκοπό, λόγω χάρη την αφήγηση παραμυθιού, ιστορικών ή

βιωματικών γεγονότων, την αναβίωση εθίμων, την κατασκευή παιχνιδιών άλλης εποχής, την αναβίωση ομαδικών παιχνιδιών, διαγωνισμούς επιτραπέζιων παιχνιδιών μεταξύ παιδιών και ηλικιωμένων, έχει σημαντικά οφέλη για τους ηλικιωμένους.

15233

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Τα παραδείγματα εθελοντικών δράσεων που εμπλέκουν τους ηλικιωμένους με τις νεότερες γενιές αποτελούν τεκμήριο επιτυχίας της διαγενεακής επικοινωνίας. Επομένως, αποδεικνύουν στην πράξη την κύρια θέση της κειμενογράφου, ότι δηλαδή η δημιουργία δεσμών επικοινωνίας των γενεών μέσω του εθελοντισμού ενισχύει την κοινωνική συνοχή.

9. Στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1 («Τιμάμε παράλληλα ... την ολοκληρωτική εξάλειψη του εβραϊκού στοιχείου από την Ελλάδα.») η Πρόεδρος της Δημοκρατίας χρησιμοποιεί δύο κατηγορίες παραδειγμάτων. Ποια είναι αυτά και τι επιδιώκει να δείξει, κατά τη γνώμη σου, με τα συγκεκριμένα παραδείγματα;

Τιμάμε παράλληλα την Ημέρα Μνήμης των Ελλήνων Μαρτύρων και Ηρώων του Ολοκαυτώματος. Για μας, τους Έλληνες, που χάσαμε δεκάδες χιλιάδες Εβραίους συμπατριώτες μας, χάνοντας ταυτόχρονα και ένα σημαντικό κομμάτι της πολυπολιτισμικής μας παράδοσης, η επέτειος επιτάσσει μνήμη και γνώση. Πρέπει η νεότερη, ιδίως, γενιά, να μάθει τι πραγματικά συνέβη στα στρατόπεδα της φρίκης, πώς ξεθεμελιώθηκε ολόκληρη σχεδόν η εβραϊκή κοινότητα της Θεσσαλονίκης, των Ιωαννίνων, της Κέρκυρας, αλλά και να εκτιμήσει τη θετική συνεισφορά κοινοτήτων, όπως η ζακυνθινή, στη σωτηρία των Εβραίων ή τους μηχανισμούς αλληλεγγύης που δημιουργήθηκαν στην Αθήνα και αλλού, αποτρέποντας την ολοκληρωτική εξάλειψη του εβραϊκού στοιχείου από την Ελλάδα.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ 16775

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Παραδείγματα:

α. ο αφανισμός της ελληνικής εβραϊκής κοινότητας («πώς ξεθεμελιώθηκε ολόκληρη σχεδόν η εβραϊκή κοινότητα της Θεσσαλονίκης, των Ιωαννίνων, της Κέρκυρας») και

β. η θετική συνεισφορά κοινοτήτων («όπως η ζακυνθινή ... στην Αθήνα και αλλού»).

Με τα παραπάνω παραδείγματα η ομιλήτρια έχει την πρόθεση να αναδείξει το νόημα της έκφρασης «μνήμη και γνώση» της Ιστορίας από τη νεότερη γενιά. Για την Πρόεδρο της Δημοκρατίας, είναι απαραίτητο η νέα γενιά να θυμάται και να γνωρίζει τα δύο «πρόσωπα» των ιστορικών γεγονότων: αυτό των στρατοπέδων συγκέντρωσης, αλλά και εκείνο της ανθρωπιάς, προκειμένου να επιλέγει σταθερά και πάντα το δεύτερο.

- 10. Στην τρίτη παράγραφο του Κειμένου 1 (« Είχα δίπλα μου ανθρώπους... Ο πλούτος είναι στο μυαλό και στην ψυχή») ο ομιλητής χρησιμοποιεί δύο παραδείγματα. Ποια είναι αυτά και ποια θέση του ενισχύουν;**

«Είχα δίπλα μου ανθρώπους που με βοήθησαν, όπως την κυρία Μαριέττα Σγουρδαίου, που την αποκαλώ «νονά». Φιλόλογος στο Αρσάκειο και ηθοποιός. Μας πήγε, παιδιά 12-13 ετών, να ακούσουμε συναυλία του Μίκη Θεοδωράκη. Μας σύστησε την κυρία Μαρία Χορς, που ντύνει τις ιέρειες. Μνήθηκα στην ελληνική κουλτούρα, στο αρχαίο δράμα.[...] Αυτές οι εμπειρίες με άλλαξαν, χωρίς να το καταλαβαίνω. Με βοήθησαν και στον αθλητισμό, εμένα, που ήμουν ένα παιδί μεταναστών χωρίς χαρτιά, χωρίς τίποτε. Δεν χρειάζεται να έχει λεφτά κάποιος για να αισθανθεί πλούσιος. Ο πλούτος είναι στο μυαλό και στην ψυχή[...]».

16841

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Παραδείγματα: κυρία Μαριέττα Σγουρδαίου, κυρία Μαρία Χορς Τα παραπάνω παραδείγματα ενισχύουν τον τρόπο που η επαφή του Θανάση Αντετοκούνμπο με τον ελληνικό πολιτισμό με την αρωγή των δύο κυριών, τον βοήθησε στον αθλητισμό και στην ενδυνάμωση της αυτοπεποίθησής του, καθώς ήταν παιδί μεταναστών. Επίσης, συνέβαλε στην κατανόηση της αξίας του πνευματικού πλούτου.

Αναλογία

1. Στην τελευταία παράγραφο του Κειμένου 1 επιλέγεται ως τρόπος οργάνωσης η αναλογία.

Να εντοπίσεις τις δύο έννοιες που συγκρίνονται αναλογικά και να εξηγήσεις με συντομία τι επιτυγχάνεται μέσω αυτής.

Το Διαδίκτυο λειτουργεί με τη λογική της χειραγώγησης, όπως δουλεύουν τα μαγικά τεχνάσματα. Ο μάγος δείχνει το κέρμα, το εξαφανίζει και έπειτα το εμφανίζει. Η μαγεία συντελείται ακριβώς τη στιγμή της διάσπασης της προσοχής. Ο μάγος –αν αξίζει– χειρίζεται την ατροφία της εστίασης χωρίς καν να το αντιλαμβανόμαστε. Και φυσικά, όποιος χειρίζεται τα τυφλά σημεία και την ευαλωτότητά μας, μάς έχει στο χέρι. [...]

20147

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Ο τρόπος που το διαδίκτυο χειραγωγεί τους χρήστες παρομοιάζεται με τον τρόπο που ένας μάγος παραπλανά το κοινό του. Κοινός τόπος και των δύο καταστάσεων είναι η στιγμή κατά την οποία διασπάται η προσοχή του δέκτη. Με τον τρόπο αυτό ο αναγνώστης αντιλαμβάνεται καλύτερα και κατανοεί τους μηχανισμούς χειραγώγησης του διαδικτύου, αφού τού είναι οικεία η εικόνα ενός μάγου –ταχυδακτυλουργού, αλλά και οι τεχνικές που χρησιμοποιεί.

2. Να εξηγήσεις τη λειτουργία της παρομοίωσης στη δομή της δεύτερης παραγράφου: «Το άτομο με ειδικές ανάγκες προβάλλει σαν ένα ανυπεράσπιστο παιδί που όταν δεν το αγνοούμε πρέπει να το προστατεύουμε ή να το δαιμονοποιήσουμε.» Για ποιο λόγο την επέλεξε η συντάκτρια του Κειμένου 1;

Παραδομένοι καθώς είμαστε στην ηγεμονία του κανονικού, όταν αναφερόμαστε στον ανάπηρο, είναι συνήθως μέσα από μια εικόνα ελλειμματικότητας. Όχι διαφορετικός αλλά κατώτερος. Άλλος. Εξώκοσμος. Η τηλεόραση αναπαράγει και εντείνει τα στερεότυπα. Το άτομο με ειδικές ανάγκες προβάλλει σαν ένα ανυπεράσπιστο παιδί που όταν δεν το αγνοούμε πρέπει να το προστατεύουμε ή να το δαιμονοποιήσουμε. Οίκτος, απαξίωση, απόρριψη, άρνηση.

15181

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Λειτουργία παρομοίωσης: μια παραστατική αναλογία, το άτομο με ειδικές ανάγκες μοιάζει με παιδί που έχει ανάγκη της προστασίας των άλλων, άρα είναι αδύναμος και κατώτερος άνθρωπος. Με παραστατικό τρόπο δείχνει την εικόνα υποτίμησης που έχει διαμορφωθεί, ώστε να γίνει κατανοητή η αντίδραση της συντάκτριας του κειμένου απέναντι σε αυτή την απόρριψη που βιώνουν τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Με την παρομοίωση – αναλογία ενισχύεται η αρχική θέση που διατυπώνεται στην παράγραφο: «Παραδομένοι καθώς είμαστε στην ηγεμονία του κανονικού, όταν αναφερόμαστε στον ανάπηρο, είναι συνήθως μέσα από μια εικόνα ελλειμματικότητας.» Με αυτό τον τρόπο ενισχύεται η δομική οργάνωση, η ενότητα θέματος της παραγράφου και η αλληλουχία των νοημάτων σε αυτήν.

3. Στην τελευταία παράγραφο του Κειμένου 1 παρατηρείται μία αναλογία. Να την εντοπίσεις και να εξηγήσεις τον ρόλο της, αφού λάβεις υπόψη σου τη θέση της στο κείμενο.

Οι εικόνες δεν είναι κάτι απλό, που μόνο ψυχαγωγεί και στερεώνει είδωλα και μύθους, που αποκαλύπτει και ανακουφίζει· παράλληλα, μεταφέρουν στερεότυπα, προκαταλήψεις, ιδεοληψίες, ακόμη και τυφλώνουν πνευματικά, έτσι ώστε να μη θέλεις να δεις πραγματικά. Είναι το παράθυρο, αυτή η ιδεολογική οπτική αναπηρία, στη χειραγώγηση της οπτικής πληροφορίας, στον έλεγχο της πραγματικότητας, που δεν συνοδοιπορεί πάντα με τα είδωλά της. Και το πιο κοινό βλέμμα εισάγει θέσεις. Όλοι, ηθελημένα ή αθέλητα, γινόμαστε δράστες και θύματα ενός οφθαλμοκεντρισμού που μοιάζει, ενίοτε, να εγκλωβίζει τον νου σε ένα σκοτεινό σπήλαιο όπως εκείνο του Πλάτωνα, όπου οι αλυσοδεμένοι φυλακισμένοι είναι σε θέση να βλέπουν στον τοίχο να περνούν μόνο οι σκιές της πραγματικής ζωής τους. Όπως και στο σπήλαιο, υπάρχουν λύσεις, έξοδοι στο φως. Ο Ήλιος είναι πάντα εκεί. Ένας κόσμος κατανοητός όσο και ακατανόητος.

28112

α

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Ο νους και η κρίση του ανθρώπου εγκλωβίζονται από την κυριαρχία της εικόνας και θυμίζουν τους δεσμώτες στο σπήλαιο του Πλάτωνα, οι οποίοι αντιλαμβάνονται ως πραγματικότητα τις σκιές. Παρόλα αυτά, έξω από το σπήλαιο υπάρχει πάντα ο Ήλιος, η αλήθεια δηλαδή, την οποία

αξίζει να κατακτήσει κανείς με την κοπιώδη έξοδό του από το σπήλαιο – την πλάνη στην οποία έχει βυθιστεί.

Αιτιολόγηση

1. Στην πρώτη παράγραφο του Κειμένου 1 συναντάμε ως τρόπο οργάνωσης την αιτιολόγηση. Εξήγησε για ποιο λόγο, κατά τη γνώμη σου, επιλέγεται το συγκεκριμένο κειμενικό σχήμα.

Η απασχόληση αποτελεί βασικό στοιχείο της διαδικασίας ένταξης, καθώς η εξεύρεση εργασίας είναι θεμελιώδους σημασίας για τη συμμετοχή στην οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας. Η διευκόλυνση της πρόσβασης των μεταναστών/μεταναστριών, των αιτούντων/αιτουσών και των δικαιούχων διεθνούς προστασίας στην αγορά εργασίας μπορεί να βελτιώσει την οικονομία της, καθώς θα έχει θετικό αντίκτυπο στη βιωσιμότητα του συστήματος πρόνοιας, του συστήματος ασφάλισης καθώς και του εργατικού δυναμικού.

15179

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Με την αιτιολόγηση ο συντάκτης του Κειμένου 1 επιδιώκει να εξηγήσει την αναγκαιότητα απασχόλησης των μεταναστών/μεταναστριών, των αιτούντων/αιτουσών και των δικαιούχων διεθνούς προστασίας ως σημαντικού μέσου ένταξής τους στην κοινωνία υποδοχής τους. Υποστηρίζει ότι η εργασία παίζει βασικό ρόλο στη διαδικασία ένταξης, διότι έτσι συμμετέχουν στην οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας. Η αιτιολόγηση ενισχύει την πειστικότητα του κειμένου, καθώς πρόκειται για κείμενο που έχει ενημερωτικό και επιμορφωτικό ρόλο, ενώ παράλληλα έχει συνταχθεί για λογαριασμό του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής.

Συνδυασμός μεθόδων

1. Δύο από τους τρόπους ανάπτυξης της δεύτερης παραγράφου του Κειμένου 1 είναι α) η χρήση παραδειγμάτων και β) η σύγκριση και αντίθεση. Να τους εντοπίσεις στη συγκεκριμένη παράγραφο και να εξηγήσεις τη λειτουργία τους στην ανάπτυξη του κειμένου.

Για το ραδιόφωνο χρειάστηκαν 38 χρόνια, για να καταφέρει να διεισδύσει σε 50 εκατομμύρια νοικοκυριά. Παρομοίως η τηλεόραση, ένα από τα τεχνολογικά θαύματα του εικοστού αιώνα, χρειάστηκε 13 χρόνια για να διεισδύσει σε 50 εκατομμύρια νοικοκυριά. Το Διαδίκτυο αναπτύχθηκε με τριπλάσια ταχύτητα, σε σύγκριση με εκείνη της τηλεόρασης. Μετά δυσκολίας ήταν αποδεκτό ως νέο μέσο πριν από λιγότερο από δέκα χρόνια, ενώ τώρα έχει δισεκατομμύρια χρήστες σε ολόκληρο τον κόσμο, προσφέροντάς τους αστείρευτο όγκο πληροφοριών και ακατάπαυστη ροή ενημέρωσης, ανταλλαγής μηνυμάτων, ψυχαγωγίας, ταινιών και βίντεο (υλικό που παράγεται συχνά από τους ίδιους τους χρήστες του, οι οποίοι και το διοχετεύουν στο Διαδίκτυο). Και μάλιστα για το Facebook ήταν αρκετά τριάνμισι χρόνια, για να κυριαρχήσει στο Διαδίκτυο, ενώ υπολογίζεται ότι σήμερα κυκλοφορούν στον πλανήτη περισσότερα κινητά από ό,τι ο ανθρώπινος πληθυσμός.

15398

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

A) Παραδείγματα:

- «Για το ραδιόφωνο χρειάστηκαν 38 χρόνια, για να καταφέρει να διεισδύσει σε 50 εκατομμύρια νοικοκυριά.»
- «Παρομοίως η τηλεόραση, ένα από τα τεχνολογικά θαύματα του εικοστού αιώνα, χρειάστηκε 13 χρόνια για να διεισδύσει σε 50 εκατομμύρια νοικοκυριά.»
- «Το Διαδίκτυο αναπτύχθηκε ..... στο Διαδίκτυο).»
- «Και μάλιστα για το Facebook... στο Διαδίκτυο»
- «Υπολογίζεται ότι σήμερα κυκλοφορούν στον πλανήτη περισσότερα κινητά από ό,τι ο ανθρώπινος πληθυσμός.»

Τα παραδείγματα προέρχονται από δεδομένα της έρευνας και αξιοποιούνται, προκειμένου να τεκμηριώσουν τη «θεαματική» ταχύτητα ανάπτυξης των μέσων επικοινωνίας αποδεικνύοντας έτσι την άποψη του συγγραφέα που υποστηρίζει στην πρώτη παράγραφο.

B) Στο πλαίσιο ορισμένων παραδειγμάτων χρησιμοποιείται η σύγκριση και αντίθεση:

- «Το Διαδίκτυο αναπτύχθηκε με τριπλάσια ταχύτητα, σε σύγκριση με εκείνη της τηλεόρασης.»

- «Μετά δυσκολίας ήταν αποδεκτό ως νέο μέσο πριν από λιγότερο από δέκα χρόνια, ενώ τώρα έχει δισεκατομμύρια χρήστες σε ολόκληρο τον κόσμο»

Η σύγκριση και αντίθεση λειτουργεί υποστηρικτικά στα παραδείγματα και ενισχύει την απόδειξη της θέσης του συγγραφέα, καθώς τεκμηριώνει ότι στην εποχή μας κάθε νέο μέσο επικοινωνίας επιβάλλεται ταχύτερα από τα παλαιότερα.

Επισήμανση: δεν υφίσταται σύγκριση-αντίθεση στη φράση «Και μάλιστα για το Facebook ήταν αρκετά τριάμισι χρόνια, για να κυριαρχήσει στο Διαδίκτυο, ενώ υπολογίζεται ότι σήμερα κυκλοφορούν στον πλανήτη περισσότερα κινητά από ό,τι ο ανθρώπινος πληθυσμός», διότι το «ενώ» δεν έχει εδώ αντιθετική, αλλά προσθετική λειτουργία.

2. Στο Κείμενο 1 ο συγγραφέας χρησιμοποιεί για την οργάνωση της δεύτερης παραγράφου την αιτιολόγηση και την αντίθεση. Να εντοπίσεις τα σχετικά χωρία και να δικαιολογήσεις γιατί, κατά τη γνώμη σου, επιλέγει τους συγκεκριμένους τρόπους.

Στον 20ό αιώνα το ιδεώδες της πληροφόρησης- «όλα να γίνονται γνωστά αμέσως και σε όλον τον κόσμο»- στις δημοκρατικές χώρες έγινε πραγματικότητα σε λιγότερο από τριάντα χρόνια. Τη στιγμή, όμως, που το ιδεώδες πραγματώνεται, το όνειρο θρυμματίζεται, πρώτον, γιατί η πληροφορία απλοποιείται σε σχέση με την πολυπλοκότητα του πραγματικού κόσμου και, δεύτερον, διότι οι συνέπειες που γεννιούνται από την πληροφορία πολλαπλασιάζονται ανεξέλεγκτα με την ίδια ταχύτητα. Συνεπώς, παρά τις τεχνικές διευκολύνσεις και την ταχύτητα μετάδοσής της, η πληροφορία σήμερα είναι τόσο αβέβαιη όσο και χθες, αλλά για διαφορετικούς λόγους. Η φαινομενική επιτυχία της δεν πρέπει να μάς κάνει να ξεχνάμε ότι παραμένει σπάνια και εύθραυστη.

16843

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Αιτιολόγηση: πρώτον, γιατί η πληροφορία απλοποιείται σε σχέση με την πολυπλοκότητα του πραγματικού κόσμου και, δεύτερον, διότι οι συνέπειες που γεννιούνται από την πληροφορία πολλαπλασιάζονται ανεξέλεγκτα με την ίδια ταχύτητα.

Αντίθεση: Στον 20ό αιώνα το ιδεώδες της πληροφόρησης- «όλα να γίνονται γνωστά αμέσως και σε όλον τον κόσμο»- στις δημοκρατικές χώρες έγινε πραγματικότητα σε λιγότερο από τριάντα χρόνια. Τη στιγμή, όμως, που το ιδεώδες πραγματώνεται το όνειρο θρυμματίζεται...

Η επιλογή των παραπάνω τρόπων ανάπτυξης στοχεύει στην ανάδειξη των επιπτώσεων της υπερπληροφόρησης αιτιολογώντας την αντίθεση που υπάρχει στον 20ο αιώνα ότι παρά την ταχύτατη διάδοση της πληροφορίας η απλοποίησή της συγκρούεται με τον πολυσύνθετο χαρακτήρα της πραγματικότητας.

3. Στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1 ο συντάκτης επιλέγει να οργανώσει το κείμενό του με αίτιο - αποτέλεσμα και αναλογία. Να εντοπίσεις τα συγκεκριμένα σημεία στο κείμενο και να εξηγήσεις για ποιον λόγο γίνεται η παραπάνω επιλογή.

Καθώς οι επιστήμονες κατανοούν καλύτερα τον τρόπο με τον οποίο παίρνουν αποφάσεις οι άνθρωποι, ο πειρασμός να βασιζόμαστε στους αλγόριθμους μάλλον θα αυξάνεται. Η αποκωδικοποίηση του ανθρώπινου τρόπου λήψης αποφάσεων δεν θα κάνει απλώς πιο αξιόπιστους τους αλγόριθμους Μεγάλων Δεδομένων, θα κάνει συγχρόνως και τα ανθρώπινα συναισθήματα λιγότερο αξιόπιστα. Καθώς οι κυβερνήσεις και οι εταιρείες θα καταφέρνουν να χακάρουν το ανθρώπινο λειτουργικό σύστημα, θα βρεθούμε εκτεθειμένοι σε κύματα χειραγώγησης, διαφήμισης και προπαγάνδας τεράστιας ακρίβειας. Η χειραγώγηση των απόψεων και των συναισθημάτων μας μπορεί να γίνει τόσο εύκολη, που θα αναγκαστούμε να βασιζόμαστε σε αλγορίθμους με τον ίδιο τρόπο που όταν ένας πιλότος παθαίνει κρίση ιλίγγου πρέπει να αγνοήσει τις αισθήσεις του και να βασιστεί απόλυτα στα μηχανικά όργανα που διαθέτει.

17109

Αίτιο - αποτέλεσμα:

«Καθώς οι επιστήμονες κατανοούν ... προπαγάνδας τεράστιας ακρίβειας.»

Το πρώτο μέρος της παραγράφου οργανώνεται με αίτιο - αποτέλεσμα, προκειμένου να αναδειχθεί η βαρύτητα της αποκωδικοποίησης του ανθρώπινου τρόπου λήψης αποφάσεων από τους αλγορίθμους (αίτιο) και οι δραματικές επιπτώσεις τις οποίες θα επιφέρει στο μέλλον (αποτελέσματα):

- ευρεία χρήση των αλγορίθμων
- μείωση της αξιοπιστίας των ανθρώπινων συναισθημάτων
- εκτεταμένη χειραγώγηση, διαφήμιση και προπαγάνδα ακριβείας

Αναλογία:

«Η χειραγώγηση των απόψεων και των συναισθημάτων μας .... στα μηχανικά όργανα που διαθέτει.» Όπως ο πιλότος που παθαίνει κρίση ιλίγγου πρέπει να αγνοήσει τις αισθήσεις του και να βασιστεί απόλυτα στα μηχανικά όργανα που διαθέτει, έτσι και οι άνθρωποι στο μέλλον θα βασίζονται απόλυτα στους αλγορίθμους, αγνοώντας τα συναισθήματά τους. Πρόθεση του συντάκτη είναι να βοηθήσει τον/ την αναγνώστη/-τρια να συλλάβει με απλό και παραστατικό τρόπο κάτι το οποίο προς το παρόν φαίνεται αδιανόητο, την τυφλή υπακοή των ανθρώπων στους αλγορίθμους, όπως αυτή επίκειται στο μέλλον.

4. Να εντοπίσεις δύο τρόπους με τους οποίους αναπτύσσεται η δεύτερη παράγραφος του Κειμένου 1 και να σε απασχολήσει ποιος από τους δύο αξιοποιείται βοηθητικά για την οργάνωση του άλλου τρόπου ανάπτυξης.

Σημαντικό ζήτημα στη μελέτη των fakenews είναι η ελληνική απόδοση του όρου. Συνήθως τα fakenews αποδίδονται ως «ψευδείς» ή «πλαστές» ειδήσεις. Ωστόσο, ψευδείς/πλαστές είναι εκείνες που περιγράφουν γεγονότα τα οποία δεν συνέβησαν. Αυτές είναι τα falsenews. Τα fakenews είναι κάτι διαφορετικό. Έχουν να κάνουν με την ερμηνεία των γεγονότων ή την προέλευση και τις επιπτώσεις τους, με την αυθεντικότητά τους ως ειδήσεις. Συνεπώς, τα fakenews δεν είναι ψευδείς, αλλά ψευδεπίγραφες ειδήσεις. Είναι ειδήσεις που περιγράφουν γεγονότα ή ψήγματα τους με τρόπο που να αμφισβητούν την επικρατούσα για ένα κοινό αντίληψη περί πραγματικότητας.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

19590

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Η δεύτερη παράγραφος του Κειμένου 1 αναπτύσσεται με ορισμό και αντίθεση. Οι συντάκτες δίνουν τον ορισμό των falsenews και των fakenews (ο ορισμός των δύο εννοιών δίνεται αντιθετικά). Με την αντίθεση γίνεται ακόμη πιο ξεκάθαρη η κύρια έννοια που αναπτύσσεται

στο κείμενο, οι ψευδεπίγραφες ειδήσεις (fakenews). Επομένως, στη συγκεκριμένη παράγραφο η αντίθεση λειτουργεί υποβοηθητικά του ορισμού.

5. Στη δεύτερη και στην τέταρτη παράγραφο του Κειμένου 1 ο συγγραφέας προσπαθεί να αποδείξει τις θέσεις του με διαφορετικό τρόπο. Ποιον τρόπο επιλέγει σε κάθε περίπτωση για την οργάνωση του λόγου του;

[2^η] Οι selfies μπορούν να θεωρηθούν ως ματαιοδοξία ή ναρκισσισμός, αλλά ως δραστηριότητα δεν είναι κάτι το νέο. Αντίθετα, ως συμπεριφορά καταγράφεται με μια διαφορετική μορφή εδώ και εκατοντάδες χρόνια, ξεκινώντας από τα πορτρέτα και τις αυτοπροσωπογραφίες. Η διαφορά είναι ότι παίρνει τις διαστάσεις μόδας και συνδέεται με τις σύγχρονες εμμονές των ανθρώπων να προβάλλουν με έναν ευπαρουσίαστο τρόπο τους εαυτούς τους στους άλλους.

[4^η] Το μεγάλο πρόβλημα με τη διάδοση του ψηφιακού ναρκισσισμού είναι ότι ασκεί τεράστια πίεση στους ανθρώπους να επιτύχουν ανέφικτους στόχους, χωρίς να το αντιλαμβάνονται. Ο ένας παρουσιάζει τον εαυτό του ως ποδοσφαιριστή, η άλλη ως τραγουδίστρια, αναμένοντας όσο το δυνατό περισσότερα «likes» και τα καλά σχόλια από τους φίλους στο διαδίκτυο. Σε μια δημοσκόπηση που πραγματοποιήθηκε πέρυσι για λογαριασμό κάποιου κατασκευαστή έξυπνων κινητών διαπιστώθηκε ότι οι αυτοφωτογραφίες αποτελούν το 30% των φωτογραφιών που λαμβάνονται από άτομα ηλικίας 18 έως 24 ετών.

15263

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

2η παράγραφος: σύγκριση – αντίθεση ανάμεσα στο παρελθόν και στο παρόν αναφορικά με την τάση αυτοπροβολής ως ανθρώπινης συμπεριφοράς:

- ως συμπεριφορά καταγράφεται με μια διαφορετική μορφή εδώ και εκατοντάδες χρόνια ξεκινώντας από τα πορτρέτα και τις αυτοπροσωπογραφίες

vs

- παίρνει τις διαστάσεις μόδας και συνδέεται με τις σύγχρονες εμμονές των ανθρώπων να προβάλλουν με έναν ευπαρουσίαστο τρόπο τους εαυτούς τους στους άλλους.

Τον τρόπο οργάνωσης του λόγου φανερώνει και η διαρθρωτική λέξη «Αντίθετα» και υποδηλώνουν οι λέξεις/ φράσεις «διαφορετική», «σύγχρονες», «εδώ και εκατοντάδες χρόνια».

4η παράγραφος: παραδείγματα που αφορούν στην αυτοφωτογράφιση και τεκμηριώνουν τη συνεχή προσπάθεια των ανθρώπων, κυρίως των νέων, να επιτύχουν ανέφικτους στόχους χωρίς να το αντιλαμβάνονται: «Ο ένας παρουσιάζει τον εαυτό του ως ποδοσφαιριστή, η άλλη ως τραγουδίστρια ... διαδικτυο», «οι αυτοφωτογραφίες αποτελούν ... 24 ετών».

6. Να προσδιορίσεις δύο τρόπους ανάπτυξης της δεύτερης παραγράφου του Κειμένου 1, αιτιολογώντας τη χρήση τους στη συγκεκριμένη παράγραφο.

Είναι ολοφάνερο ότι το πρώτο πράγμα που χρειαζόμαστε είναι η εξασφάλιση από την κακόβουλη χρήση των πληροφοριών. Όπως ακριβώς ο άνθρωπος ανακάλυψε τη φωτιά, η οποία είναι εξαιρετικά χρήσιμη αλλά ταυτόχρονα μπορεί να είναι πολύ καταστροφική, και στη συνέχεια δημιούργησε τα μέσα για την κατάσβεσή της, έτσι πρέπει να αντιμετωπιστεί και η διάχυση των πληροφοριών. Ο Πρόεδρος Obama στον τελευταίο χρόνο της προεδρίας του, έβαλε στον προϋπολογισμό το ποσό των 19 δισεκατομμυρίων δολαρίων για την υλοποίηση ενός σχεδίου ασφάλειας στον κυβερνοχώρο. Αυτή είναι μια εντελώς καινούργια δραστηριότητα στον χώρο της πληροφορικής και είμαι απολύτως βέβαιος ότι πολλές εταιρείες θα χρειαστεί να δημιουργήσουν διευθύνσεις για την ασφάλεια και ακεραιότητα των πληροφοριών τους, τις οποίες θα πρέπει να στελεχώσουν με το κατάλληλο προσωπικό.

15354

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Ο συντάκτης, έχοντας περιγράψει τον καταγισμό πληροφοριών τον οποίο υφιστάμεθα στο πλαίσιο της ψηφιακής εποχής, κυρίως μέσω του διαδικτύου, τονίζει την ανάγκη να υπάρξει μέριμνα για την προστασία των ανθρώπων από την κακόβουλη χρήση πληροφοριών (θεματική περίοδος). Τη θέση του αυτή την τεκμηριώνει αναπτύσσοντάς τη σε παράγραφο με την τεχνική της αναλογίας και των παραδειγμάτων.

Στο πλαίσιο της αναλογίας η εφεύρεση των ψηφιακών μέσων διάχυσης πληροφοριών, κυρίως του διαδικτύου, παραλληλίζεται με την ανακάλυψη της φωτιάς. Η δεύτερη συνιστά μια από τις

μεγαλύτερες επιτυχίες του ανθρώπου, η οποία κατέστη «εξαιρετικά χρήσιμη» για την καθημερινότητά του, αλλά ταυτόχρονα και «πολύ καταστροφική». Χάρη στη φωτιά ο άνθρωπος ανέπτυξε πολιτισμό, βελτιώνοντας τις συνθήκες ζωής του (π.χ. με τη θέρμανση) και διευκολύνοντας την καθημερινότητά του (π.χ. με την κατασκευή διαφόρων εργαλείων). Η ίδια ωστόσο αυτή ανακάλυψη, αξιοποιούμενη με λανθασμένο τρόπο, έχει οδηγήσει επανειλημμένως σε καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος και απώλειες υλικές, αλλά και ανθρώπινες. Το ίδιο «χρήσιμη» αλλά και «καταστροφική» είναι και η διάχυση πληροφοριών. Μέσω της ενημέρωσης που εξασφαλίζει, βοηθά το άτομο να έχει πλήρη εικόνα των πραγμάτων, να μην εξαπατάται, να διαμορφώνει άποψη και να ασκεί κριτική στα κακώς κείμενα ώστε να τα βελτιώνει. Όταν ωστόσο ο έλεγχος της πληροφορίας περνά σε «λάθος» χέρια, η συνεπαγόμενη παραπληροφόρηση μπορεί να εξελιχθεί σε μία ανεξέλεγκτη λαίλαπα με τεράστιες απώλειες, ατομικές (προσωπική πλάνη, παθητικοποίηση, φανατισμός) αλλά και κοινωνικές (πνευματική αδρανοποίηση και χειραγώγηση μιας ολόκληρης κοινότητας – μεμονωμένης ομάδας, λαού, έθνους– ακόμα και ολόκληρου του κόσμου). Όπως ωστόσο ο άνθρωπος, βλέποντας την επικινδυνότητα της φωτιάς, έλαβε τα μέτρα του και «δημιούργησε τα μέσα για την κατάσβεσή της», έτσι «πρέπει να αντιμετωπίσει και τη διάχυση των πληροφοριών»: αναλογικά: να κατασκευάσει δηλαδή αντίστοιχους «πυροσβεστήρες», ώστε να ελέγχει και να περιορίζει την κακόβουλη μετάδοση της πληροφορίας. Αυτό είναι και το μήνυμα που θέλει να περάσει ο συντάκτης μέσω της συγκεκριμένης αναλογίας.

Προκειμένου μάλιστα να ισχυροποιήσει τη θέση του αυτή, δίνει ο ίδιος ένα παράδειγμα τέτοιου «πυροσβεστήρα», αναφερόμενος στην περίπτωση του Obama και στο ενδιαφέρον που επέδειξε ως Πρόεδρος των ΗΠΑ για την ασφάλεια στο διαδίκτυο. Όπως επισημαίνει χαρακτηριστικά, στον τελευταίο χρόνο της προεδρίας εκείνου η Αμερική συμπεριέλαβε στον προϋπολογισμό της την επένδυση ενός τεράστιου χρηματικού ποσού, 19 δισεκατομμυρίων δολαρίων, στο πλαίσιο ενός σχεδιασμού για την ενίσχυση της ασφάλειας στον κυβερνοχώρο με τη μέριμνα του ίδιου του κράτους.

- 7. Η πρώτη παράγραφος του Κειμένου 1 αναπτύσσεται με διάφορους τρόπους. Να εντοπίσεις δύο από αυτούς και να εξηγήσεις τη λειτουργία τους στην ανάπτυξη του κειμένου.**

Η αξία της εργασίας για τον άνθρωπο είναι πολύπλευρη. Από τη μια ο ρόλος της είναι βιοποριστικός (σταθερό εισόδημα, κάλυψη βιοτικών αναγκών, αυτονομία, ανεξαρτησία), από την άλλη ψυχολογικός, καθώς βοηθά στην ανάπτυξη και ολοκλήρωση διαφόρων πτυχών της προσωπικότητας (κριτική σκέψη, πρωτοβουλία, φαντασία/δημιουργικότητα, ψυχική ευφορία, κοινωνικοποίηση).

15395

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Τρόποι ανάπτυξης της πρώτης παραγράφου του Κειμένου 1:

- Αιτιολόγηση 1^η: Οι λεπτομέρειες της παραγράφου («Από τη μια ο ρόλος της... κοινωνικοποίηση») αιτιολογούν τη θεματική περίοδο («Η αξία της εργασίας... πολύπλευρη»). Υπονοείται η λέξη «διότι» στην αρχή των λεπτομερειών. Η αιτιολόγηση προσφέρει την απαραίτητη τεκμηρίωση στη θέση της συγγραφέα, η οποία τοποθετείται στη θεματική περίοδο.
- Διαίρεση: «Από τη μια ο ρόλος της είναι βιοποριστικός [...], από την άλλη ψυχολογικός». Οι διαφορετικοί και σημαντικοί ρόλοι της εργασίας αποδεικνύουν την «πολύπλευρη» αξία της.
- Παραδείγματα: τα στοιχεία που παρατίθενται εντός παρενθέσεων ως παραδείγματα, στην πρώτη περίπτωση συγκεκριμενοποιούν τον βιολογικό ρόλο της εργασίας («σταθερό εισόδημα, κάλυψη βιοτικών αναγκών, αυτονομία, ανεξαρτησία») και στην δεύτερη διασαφηνίζουν τις πλευρές της προσωπικότητας που ο ψυχολογικός ρόλος της εργασίας ευεργετεί («κριτική σκέψη, πρωτοβουλία, φαντασία/δημιουργικότητα, ψυχική ευφορία, κοινωνικοποίηση»).
- Αιτιολόγηση 2^η: Η φράση «καθώς βοηθά... κοινωνικοποίηση») αιτιολογεί τον ψυχολογικό ρόλο της εργασίας και το «καθώς» έχει την έννοια του «διότι» (είναι δηλαδή αιτιολογικός σύνδεσμος και όχι χρονικός).

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

8. Στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1 η αρθρογράφος οργανώνει τον λόγο της με δύο τρόπους. Να τους καταγράψεις και να εξηγήσεις με συντομία ποιο στόχο εξυπηρετεί ο καθένας από αυτούς.

Αρχικά, όταν κάνουμε λόγο για δημιουργικότητα, μιλάμε για την προσωπική ικανότητα που έχει ο καθένας να δημιουργήσει, δηλαδή να αφήνει το δικό του στίγμα σε καθετί που καταπιάνεται,

χωρίς απλά να διεκπεραιώνει μια εργασία που τού δίνεται. Για παράδειγμα, αν μια γραμματέας απλά σηκώνει τα τηλέφωνα και κλείνει τα ραντεβού, διαφέρει κατά πολύ από την γραμματέα που εμπιστεύονται οι πελάτες και που αναπτύσσουν ξεχωριστές σχέσεις μαζί της. Είναι προσωπική επιλογή του καθενός το πόσο δημιουργικός είναι στην εργασία του και αν θα χρησιμοποιήσει κάποιες από τις προσωπικές του δεξιότητες, ακόμη και σε θέσεις, που φαινομενικά αυτές δεν απαιτούνται.

16782

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Ορισμός: «...όταν κάνουμε λόγο για δημιουργικότητα... μια εργασία που του δίνεται.»

Δίνει τον ορισμό της δημιουργικότητας στην εργασία, καθώς αυτό το θέμα απασχολεί το κείμενο και κρίνεται απαραίτητη η διευκρίνιση της έννοιας στον τομέα της εργασίας, καθώς είναι μια έννοια με πολλές όψεις.

Παραδείγματα: «Για παράδειγμα, αν μια γραμματέας... σχέσεις μαζί της.»

Το παράδειγμα διευκρινίζει σαφέστερα την έννοια της δημιουργικότητας στην εργασία με εμπειρικό τρόπο.

9. Η συντάκτρια του Κειμένου 1, ανάμεσα σε άλλους τρόπους, οργανώνει τη δεύτερη παράγραφο με παραδείγματα και με αίτιο - αποτέλεσμα. Να εντοπίσεις τα σημεία και να γράψεις γιατί, κατά τη γνώμη σου, επιλέγει αυτούς τους τρόπους οργάνωσης.

Βεβαίως, εμπειρικές μελέτες των τελευταίων χρόνων, κοινωνιολογικής κυρίως προέλευσης, συνέβαλαν στην «απομυθοποίηση» της καλλιτεχνικής εργασίας και των καλλιτεχνικών επαγγελμάτων, αναδεικνύοντας τις συνθήκες άσκησής τους. Οι εργασιακές συνθήκες για τους καλλιτέχνες είναι τις περισσότερες φορές πολύ δύσκολες, δεδομένου ότι η αυτοαπασχόληση, η μερική απασχόληση, η περιοδική εργασία, η απασχόληση σε πολλούς εργοδότες κ.λπ. είναι οι κυρίαρχες μορφές οργάνωσης της εργασίας. Αυτή η κατάσταση συνοδεύεται και από υψηλά ποσοστά ανεργίας, συνέπεια κυρίως του γεγονότος ότι σχεδόν σε μόνιμη βάση η προσφορά καλλιτεχνών ξεπερνά τη ζήτηση στην αγορά εργασίας.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Η συντάκτρια του Κειμένου 1 επιλέγει να οργανώσει τη δεύτερη παράγραφο (εκτός από αιτιολόγηση) με παραδείγματα και αίτιο και αποτέλεσμα. Τα παραδείγματα (η αυτοαπασχόληση, η μερική απασχόληση, η περιοδική εργασία, η απασχόληση σε πολλούς εργοδότες κ.λπ) κάνουν πιο κατανοητό και εύληπτο στους αναγνώστες το επιχείρημα/θέση της συντάκτριας ότι οι εργασιακές συνθήκες στα καλλιτεχνικά επαγγέλματα είναι πολύ δύσκολες. Ακόμη, το αίτιο-αποτέλεσμα στην παράγραφο (αίτιο: σχεδόν σε μόνιμη βάση η προσφορά καλλιτεχνών ξεπερνά τη ζήτηση στην αγορά εργασίας, αποτέλεσμα: υψηλά ποσοστά ανεργίας) βοηθάει τη συντάκτρια να τονίσει τις συνέπειες αυτής της κατάστασης (ανεργία) και να στηρίζει τη θέση της πως τα καλλιτεχνικά επαγγέλματα είναι ελκυστικά, αλλά και επισφαλή, γι' αυτό σύμφωνα με έρευνες «απομυθοποιούνται».

- 10. Στη 2η παράγραφο του Κειμένου 1 ο συντάκτης χρησιμοποιεί, ανάμεσα σε άλλους τρόπους οργάνωσης του λόγου του, ορισμό και αιτιολόγηση. Να επισημάνεις τα αντίστοιχα χωρία και να αιτιολογήσεις με συντομία αυτές τις επιλογές.**

Η τηλεργασία είναι μια μορφή οργάνωσης και εκτέλεσης της εργασίας χωρίς φυσική παρουσία του εργαζομένου στις εγκαταστάσεις της επιχείρησης. Αυτό το επιτρέπει η χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής. Με την έννοια αυτή, η τηλεργασία μπορεί να αποτελέσει εναλλακτική επιλογή για πολλά επαγγέλματα -ασφαλώς όχι όλα- που παραδοσιακά εκτελούνταν με φυσική παρουσία στο χώρο της επιχείρησης. Τα προτερήματα και μειονεκτήματα αυτού του τρόπου παροχής εργασίας είναι πολλά και ποικίλα. Κίνδυνοι ενδεχομένως υπάρχουν. Όλα αυτά μπορεί κανείς εύκολα να τα αναζητήσει στις διάφορες διαθέσιμες μελέτες. Εγώ θα ήθελα να σταθώ εδώ μόνο σε κάποια από τα θετικά: το κέρδος χρόνου για τον εργαζόμενο που μεταφράζεται σε εξοικονόμηση δαπανών και κέρδος ελευθερίας (άλλωστε, ο χρόνος μετάβασης και επιστροφής από την εργασία δεν είναι και δεν αμείβεται ως χρόνος εργασίας), το κέρδος για το περιβάλλον, αφού πολλές ενεργοβόρες μετακινήσεις καθίστανται περιττές, το κέρδος για την επιχειρηματικότητα και την οικονομία, αφού η τηλεργασία αναδεικνύει τη σημασία του αποτελέσματος της εργασίας έναντι της τυπικής φυσικής παρουσίας.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Ορισμός : «Η τηλεργασία είναι μια μορφή οργάνωσης και εκτέλεσης της εργασίας χωρίς φυσική παρουσία του εργαζομένου στις εγκαταστάσεις της επιχείρησης.»

Με τον ορισμό ο συντάκτης διασαφηνίζει την έννοια της τηλεργασίας προσδιορίζοντας με συντομία και σαφήνεια τον όρο.

Αιτιολόγηση : «το κέρδος για το περιβάλλον, αφού πολλές ενεργοβόρες μετακινήσεις καθίστανται περιττές, το κέρδος για την επιχειρηματικότητα και την οικονομία, αφού η τηλεργασία αναδεικνύει τη σημασία του αποτελέσματος της εργασίας έναντι της τυπικής φυσικής παρουσίας.»

Με την αιτιολόγηση ο συντάκτης αιτιολογεί τα οφέλη της τηλεργασίας τόσο για το περιβάλλον όσο και για την οικονομία.

- 11. Δύο από τους τρόπους με τους οποίους αναπτύσσεται η πρώτη παράγραφος του Κειμένου 1 είναι η σύγκριση - αντίθεση και τα παραδείγματα. Να επιβεβαιώσεις με συντομία την παραπάνω διαπίστωση και να εξηγήσεις τι επιτυγχάνεται με τις συγκεκριμένες επιλογές του συντάκτη.**

Παλιά μετανάστευαν εξαιτίας της ανέχειας. Κουβαλούσαν τις αναμνήσεις τους σαν ζόρκια για τους δράκους της ξενιτιάς κι έσερναν, εκτός από τους ταπεινούς τους μπόγους, πίοτερο την υπόσχεση για επιστροφή. Νوستαλγία για μια αγαπημένη όπως ο Γιάννης του Μοθωνιού για μια Μελαχρώ ιστορημένη από τον Παπαδιαμάντη. Μια υπόσχεση σαν αυτή με την οποία έκλεινε το «Διπλό βιβλίο» του Δημήτρη Χατζή: «Και θα τη φκιάσουμε έτσι και μια πατρίδα για μας – εκεί στην πατρίδα μας την Ελλάδα». Τώρα φεύγουν οργισμένοι. Στις βαλίτσες κουβαλάνε τα πτυχία τους, βουβό θυμό κι ένα δακρυσμένο αί σιχτίρ για την πατρίδα που τους αποβάλλει σαν ανεπιθύμητα μπάσταρδα. Φεύγουν νέοι με μεταπτυχιακά αλλά και απελπισμένοι μεσήλικες. Όπως ο γιατρός, μέλος του διοικητικού συμβουλίου του Ιατρικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης, που πήγε στην Αγγλία αγανακτισμένος με όσα βίωνε στα ελληνικά νοσοκομεία. Σαν την Ξένια που γύρισε δυο φορές την Ευρώπη και τώρα ζει ως περιζήτητη εργαζόμενη στη Ζυρίχη πριν ακόμη γίνει 25

χρονών. Άριστη στο σχολείο, στο πανεπιστήμιο, για τους Ελβετούς. Η πατρίδα της όμως της έκοβε την ανάσα με λαβή επιδέξιου στραγγαλιστή.

17113

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Σύγκριση - αντίθεση: Παλιά μετανάστευαν εξαιτίας της ανέχειας. - Τώρα φεύγουν οργισμένοι.

Παραδείγματα:

- ...όπως ο Γιάννης του Μοθωνιού για μια Μελαχρώ ιστορημένη από τον Παπαδιαμάντη.
- Μια υπόσχεση σαν αυτή με την οποία έκλεινε το «Διπλό βιβλίο» του Δημήτρη Χατζή...
- Όπως ο γιατρός ... στα ελληνικά νοσοκομεία.
- Σαν την Ξένια που γύρισε.... 25 χρονών.

Με τη σύγκριση - αντίθεση αναδεικνύονται οι διαφορές ανάμεσα στη μετανάστευση του χθες και του σήμερα.

Με τη χρήση παραδειγμάτων από τη λογοτεχνία και την καθημερινή ζωή ενισχύεται η θέση του συντάκτη και αισθητοποιούνται οι διαφορές ανάμεσα στη μετανάστευση του χθες και του σήμερα. Γίνεται πιο ξεκάθαρο το θέμα της σημερινής μετανάστευσης.

12. Ο ερωτώμενος στη δεύτερη παράγραφο (Θα του έλεγα κάποια πράγματα... είναι μισή ζωή.) του Κειμένου 1 αξιοποιεί τις μεθόδους του ορισμού και της διαίρεσης. Να εντοπίσεις τα χωρία που εμφανίζεται η καθεμία μέθοδος (μονάδες 6) και να γράψεις τι επιτυγχάνεται από τη χρήση τους.

Ο γιος σας σύντομα τελειώνει το σχολείο και βγαίνει εκεί έξω, στην αγορά και την κοινωνία.

Τι συμβουλή ζωής θα του δίνατε;

Θα του έλεγα κάποια πράγματα που λέει ο Αριστοτέλης στα Ηθικά Νικομάχεια και τα οποία συνοψίζουν οποιαδήποτε συμβουλή ζωής θα μπορούσα να δώσω σε οποιονδήποτε, ανεξαρτήτως ηλικίας. Λέει πως στη ζωή δεν πρέπει να κυνηγάμε την ευτυχία, γιατί την ευτυχία –την «καλή τύχη»– δεν την ορίζουμε. Πρέπει να κυνηγάμε την ευδαιμονία– που η λέξη σημαίνει να βρίσκουμε πάντοτε τους καλούς μας δαίμονες [...]. Και δίνει πολύ συγκεκριμένους κανόνες για το πώς να το πετύχεις αυτό, δίνοντας τέσσερις ποιότητες που πιστεύει ότι πρέπει να κατέχει ο καθένας μας. Η

πρώτη είναι μια εγγενής αίσθηση δικαιοσύνης – να μην αδικείς δηλαδή ποτέ τους άλλους ούτε και τον εαυτό σου. Η δεύτερη είναι η ενσυναίσθηση, να μπαίνεις στη θέση των άλλων, να συνεργάζεσαι μαζί τους. Η τρίτη είναι το μέτρο και η τέταρτη ποιότητα είναι η τόλμη: μια ζωή που ζεις χωρίς θάρρος είναι μισή ζωή. [...]

17128

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Δεύτερη παράγραφος-Απάντηση στο ερώτημα: Ο γιος σας σύντομα...Τι συμβουλή ζωής θα του δίνετε;

Εντοπισμός των χωρίων:

- Ορισμός: η λέξη ευδαιμονία σημαίνει/είναι να βρίσκουμε πάντοτε τους καλούς μας δαίμονες [...], να βρίσκουμε «την ευημερία, απόλυτη ικανοποίηση, συνεχή ψυχική ηρεμία, ηθική τελείωση».
- Διαίρεση: η ευδαιμονία επιτυγχάνεται μέσω συγκεκριμένων κανόνων –τέσσερις ποιότητες.

Οι 4 ποιότητες είναι:

- ✓ Η πρώτη/μια εγγενής αίσθηση δικαιοσύνης – να μην αδικείς δηλαδή ποτέ τους άλλους ούτε και τον εαυτό σου
- ✓ Η δεύτερη/η ενσυναίσθηση, να μπαίνεις στη θέση των άλλων, να συνεργάζεσαι μαζί τους
- ✓ Η τρίτη/είναι το μέτρο
- ✓ Η τέταρτη/η τόλμη: μια ζωή που ζεις χωρίς θάρρος είναι μισή ζωή.

Επισήμανση: Είναι πιθανόν ο/η μαθητής/-τρια να συμπεριλάβει στην απάντησή του ως ορισμό και τη λέξη ευτυχία –την «καλή τύχη». Στην περίπτωση που αναφέρονται και όλα τα παραπάνω για τον ορισμό της λέξης ευδαιμονία, η απάντηση δε θα βαθμολογηθεί αρνητικά.

Μέσω του ορισμού, η έννοια της λέξης «ευδαιμονία» μπορεί να:

- νοηματοδοτείται, αφού αναλύονται, δηλώνονται, επεξηγούνται, περιγράφονται οι βασικές ιδιότητες και τα διακριτά χαρακτηριστικά της,
- διευκρινίζεται σε ποια ευρύτερη έννοια ανήκει και ποια είναι η ειδοποιός διαφορά της από τη λέξη ευτυχία,
- εντάσσεται στο πλαίσιο των βασικών επιδιώξεων του ανθρώπου,
- προσθέτει στη σχετική πρόταση (καθώς και σε ολόκληρο το κείμενο) ακρίβεια, σαφήνεια, πληρότητα κ.ά.

Μέσω της διαίρεσης, η έννοια της λέξης «ευδαιμονία» (διαιρετέα έννοια) μπορεί να:

- διαιρείται σε υποκατηγορίες,
- αναλύεται με βάση τα στοιχεία από τα οποία αυτή αποτελείται (οι 4 ποιότητες της),
- γίνεται αντικείμενο μελέτης και διεργασιών με βάση τα δομικά της στοιχεία (τη διαιρετέα βάση και τα μέλη-είδη της διαίρεσης/τα αποτελέσματα της διαίρεσης) κ.ά. Έτσι:
- επιτυγχάνεται η λογική οργάνωση και η κατανόηση του κειμένου
- εντοπίζεται ευκολότερα το κύριο θέμα της παραγράφου
- δίνονται λεπτομέρειες για όσα αναφέρονται από τον ομιλητή κ.ά.

13. Στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1 μπορούμε να εντοπίσουμε έναν συνδυασμό τρόπων ανάπτυξης: τον ορισμό και τα παραδείγματα. Να επιβεβαιώσεις τη διαπίστωση αυτή με βάση το κείμενο. Ποιος από τους δύο τρόπους ανάπτυξης θεωρείς ότι στην προκειμένη περίπτωση είναι πιο βασικός και έχει ισχυρότερο επικοινωνιακό αποτέλεσμα; Να τεκμηριώσεις την απάντησή σου;

Στα μέσα της δεκαετίας του '70 χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά ο όρος Burn-out στις Η.Π.Α., για να περιγράψει μια επαγγελματική παθολογία που χαρακτηρίζεται από γρήγορη κατανάλωση των ενεργειακών ψυχοσωματικών αποθεμάτων και μείωση των επαγγελματικών επιδόσεων. Εκδηλώνεται με μεγάλη συχνότητα σε όσους ασκούν κοινωνικό λειτουργήματα (γιατρούς,

νοσηλευτές, κοινωνικούς λειτουργούς κ.ά.). Εκτός, όμως, από τους επαγγελματίες υγείας, με το σύνδρομο αυτό βρίσκονται αντιμέτωποι τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότεροι εργαζόμενοι. Σήμερα, που η εργάσιμη ημέρα των 10 ωρών και η επέκτασή της εξαιτίας των κινητών, των λάπτοπ, των E-mail, των SMS, των MSN είναι κάτι το αυτονόητο για τον μέσο φιλόδοξο σαραντάρη, το Burn-out είναι ένα καμπανάκι κινδύνου που προειδοποιεί για την ανάγκη σωματικής και πνευματικής ανάπαυλας μετά από μαραθώνιες συσκέψεις και παραγωγικά brainstorming 1, αλλά και για μια αναθεώρηση των προτεραιοτήτων και γενικότερα της στάσης ζωής. Οι ηλικίες που συνήθως χτυπά είναι αυτές των 25 έως 45 ετών. Στην Ελλάδα το λέμε «Σύνδρομο Εργασιακής Εξουθένωσης».

19750

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 2 η αρθρογράφος επεξηγεί τον όρο «Burn-out» (ορισμός), δηλαδή ορίζει αυτό που ονομάζουμε στα ελληνικά «Σύνδρομο Εργασιακής Εξουθένωσης». Ειδικότερα, με αφορμή τα δεδομένα των ΗΠΑ, κατατάσσει την οριστέα έννοια στην κατηγορία «παθολογία» (γένος) και έπειτα διευκρινίζει το πώς αυτή διαφοροποιείται από άλλες παθολογικές καταστάσεις (ειδοποιός διαφορά), επισημαίνοντας ότι πρόκειται για μια κατάσταση που συνδέεται με την εργασία («επαγγελματική παθολογία») και χαρακτηρίζεται από γρήγορη κατανάλωση ψυχοσωματικής ενέργειας, καθώς και από παράλληλη μείωση της απόδοσης του εργαζόμενου. Στο πλαίσιο μιας πιο εξειδικευμένης περιγραφής του όρου, η αρθρογράφος επισημαίνει τις επαγγελματικές ειδικότητες που συνήθως «χτυπά» αυτό το σύνδρομο.

Προκειμένου μάλιστα να τις διευκρινίσει περαιτέρω, αναφέρει συγκεκριμένα παραδείγματα αυτών, όπως τα επαγγέλματα που ασκούν κοινωνικό λειτούργημα και κυρίως τους επαγγελματίες υγείας, δηλαδή γιατρούς, νοσηλευτές, κοινωνικούς λειτουργούς κ.ά. Παραδείγματα βέβαια εντοπίζονται και κατά την παράθεση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας (κινητών, λάπτοπ, E-mail, SMS, MSN) με τα οποία ένας εργαζόμενος, επικοινωνώντας στο πλαίσιο της δουλειάς του, ουσιαστικά επεκτείνει τις ώρες εργασίας του ακόμα και πάνω από τις δέκα ανά μέρα. Στη συγκεκριμένη παράγραφο τα παραδείγματα φαίνεται πως παρατίθενται απλώς για να διευκρινίσουν επιμέρους πληροφορίες μέσα στα σχόλια / λεπτομέρειες. Αντίθετα, ο ορισμός εντοπίζεται στη θεματική περίοδο και η επεξήγησή του ουσιαστικά απλώνεται σε

όλη την παράγραφο. Κατ' επέκταση, στην προκειμένη περίπτωση ο τρόπος ανάπτυξης του ορισμού είναι πιο βασικός και μάλιστα ισχυρότερος ως προς το επικοινωνιακό αποτέλεσμα σε σχέση με τα παραδείγματα, αφού εξυπηρετεί τη βασική πρόθεση της συντάκτριας να εξηγήσει το σύνδρομο «Burn-out», το οποίο την απασχολεί σε όλο το κείμενο, όπως φαίνεται και από την αναφορά του όρου στον τίτλο.

14. Η πρώτη παράγραφος του Κειμένου 1 οργανώνεται με:

α. Σύγκριση – Αντίθεση και Παραδείγματα

β. Αναλογία και Παραδείγματα

γ. Σύγκριση – Αντίθεση και Αναλογία

δ. Αναλογία και Ορισμό

Να βρεις τη σωστή απάντηση (μονάδες 2), να εντοπίσεις τα αντίστοιχα χωρία και να δηλώσεις τι επιτυγχάνεται με τη συγκεκριμένη επιλογή.

Ο Λάρι τελείωσε το πανεπιστήμιο έχοντας ένα όραμα: Μαζί με τη γυναίκα του θα ζούσαν το Αμερικανικό Όνειρο. Θα αγόραζαν ένα σπίτι στα προάστια και θα πήγαιναν διακοπές κάθε δύο χρόνια. Όμως, το όνειρό του για την τέλεια ζωή τελικά έγινε κομμάτια. Η τότε σύζυγός του αντιλήφθηκε ότι η δουλειά είναι μια αυταπάτη, όπως λέει ο Λάρι, και αποφάσισε να παραιτηθεί, για να φροντίσει τα παιδιά τους και τον ηλικιωμένο πατέρα της. Με κάποια καθυστέρηση, ο Λάρι ακολούθησε τον ίδιο δρόμο. Η δουλειά «είναι κάτι που κάποιος άλλος φύτεψε στο μυαλό μας», λέει ο 52χρονος Αμερικανός στο Business Insider. Σήμερα, ο Λάρι δεν δουλεύει. Ζει απλά, σε ένα τροχόσπιτο στην αυλή της μητέρας του. «Πραγματικά δεν έχω έξοδα. Δεν χρειάζομαι χρήματα. Μπορώ να επιβιώσω χωρίς χρήματα», λέει. Και δεν είναι ο μόνος. Ο Λάρι είναι μέρος ενός κινήματος που κάποιοι ονομάζουν «αντι-εργατικό» και το οποίο κερδίζει όλο και περισσότερους οπαδούς.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ 20146

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Η παράγραφος οργανώνεται με σύγκριση –αντίθεση και παραδείγματα.

«Μαζί με τη γυναίκα του θα ζούσαν το Αμερικανικό Όνειρο...Όμως το όνειρο τους για την τέλεια ζωή τελικά έγινε κομμάτια»: Αντιπαραβάλλεται το όνειρο που είχαν οι δύο νέοι με την

πραγματικότητα που βίωσαν τελικά. Το «Όμως» πραγματώνει γλωσσικά τη σχέση της αντίθεσης.

«Ο Λάρι είναι μέρος ενός κινήματος που ...»: Ο Λάρι αποτελεί ένα τυπικό παράδειγμα νέου, ο οποίος υιοθέτησε τις αρχές του αντιεργατικού κινήματος και αναζήτησε έναν εναλλακτικό τρόπο ζωής χωρίς εργασία. Με την επιλογή του παραδείγματος δημιουργείται ένας μη συμβατικός τρόπος οργάνωσης της εισαγωγικής παραγράφου, προκειμένου να ενισχυθεί το ενδιαφέρον για ανάγνωση του κειμένου. Το ενδιαφέρον, συνοδευόμενο από έκπληξη, ενισχύει η αντίθεση, καθώς ο Λάρι με τη γυναίκα του εγκατέλειψαν το Αμερικάνικο Όνειρο με το οποίο αρχικά ζούσαν. Έτσι, γίνεται με πετυχημένο τρόπο η εισαγωγή στο θέμα του κειμένου.

15. Με συντομία να παρουσιάσεις τη θέση που διατυπώνει στην 1η παράγραφο του Κειμένου 1 ο συγγραφέας και τον τρόπο με τον οποίο την αποδεικνύει.

Ο ρατσισμός είναι ένα φαινόμενο που το συναντάμε όχι μόνο στους ενήλικες, αλλά και στα παιδιά και στους εφήβους. Με δεδομένο ότι σε όλα τα σχολεία βρίσκονται παιδιά με διαφορετικότητες, που προσδιορίζονται από τη γλώσσα, τα ήθη και τα έθιμα, από τις αξίες, τις ιδέες, την αναπηρία, τις μαθησιακές δυσκολίες και άλλα, ο ρατσισμός εκδηλώνεται με τη μορφή διακρίσεων που αφορούν στην εξωτερική εμφάνιση, στο επίπεδο των σχολικών επιδόσεων, στο βάρος του σώματος, στην κοινωνική θέση, στην καταγωγή, στην εθνικότητα, στις σεξουαλικές προτιμήσεις και σε οποιαδήποτε έκφραση της διαφορετικότητας.

15219

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Η θέση του συγγραφέα, όπως διατυπώνεται στην 1η § του Κειμένου 1, είναι ότι ο ρατσισμός είναι ένα καθολικό φαινόμενο, που απαντάται σε όλες τις ηλικίες.

Η θέση αποδεικνύεται με έναν συλλογισμό, που έχει τη μορφή «προϋπόθεση – αποτέλεσμα», και με παραδείγματα που αντιστοιχούν είτε στην προϋπόθεση είτε στο αποτέλεσμα.

Ειδικότερα:

- Ως προϋπόθεση τίθεται ότι σε όλα τα σχολεία υπάρχουν παιδιά που διαφέρουν ως προς ορισμένα χαρακτηριστικά, μερικά από τα οποία αναφέρονται ως παραδείγματα (π.χ. η γλώσσα, τα ήθη και τα έθιμα, η αναπηρία, οι μαθησιακές δυσκολίες κ.λπ.).

- Ως αποτέλεσμα θεωρείται η εκδήλωση ρατσιστικών διακρίσεων που στρέφονται ενάντια σε αυτά ακριβώς τα χαρακτηριστικά και αναφέρονται και παραδείγματα (π.χ. διακρίσεις βάσει εθνικότητας, κοινωνικής θέσης, βάρους σώματος, σχολικών επιδόσεων κ.λπ.).

Σημείωση: Μεταξύ των παραδειγμάτων της προϋπόθεσης και του αποτελέσματος υπάρχει σχέση (π.χ. γλώσσα – εθνικότητα), αλλά δεν παρατηρείται αντιστοίχιση 1:1.

16. Στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1 να βρεις δύο από τους τρόπους με τους οποίους η συγγραφέας οργανώνει τον λόγο της. Αφού τους εντοπίσεις, να εξηγήσεις με συντομία πώς ο καθένας εξυπηρετεί το θέμα που παρουσιάζεται στο κείμενο.

Όταν αναφερόμαστε σε στερεότυπα μιλάμε για απλουστευμένες, άκαμπτες αντιλήψεις, συνοδευόμενες από χαρακτηριστικά γνωρίσματα ή συμπεριφορές, που αποδίδονται σε ένα άτομο, μια ομάδα ατόμων ή ακόμα και στον ίδιο μας τον εαυτό. Είναι γενικεύσεις που τις χρησιμοποιούμε συνήθως από γενιά σε γενιά χωρίς να λαμβάνουμε υπ' όψη μας τις πραγματικές διαφορές, χωρίς να έχουμε αναμφισβήτητη απόδειξη για αυτή την κατηγοριοποίηση. Αυτό συμβαίνει γιατί έχουμε την τάση να ταξινομούμε τους ανθρώπους σε ομάδες με βάση ορισμένα χαρακτηριστικά, όπως είναι το φύλο, η ηλικία, η φυλή, οι πεποιθήσεις, η θρησκεία, η πολιτική ένταξη, η καταγωγή, το επάγγελμα, οι προτιμήσεις κ.λπ. Η κατηγοριοποίηση βοηθά τους ανθρώπους να αντιληφθούν γρήγορα και εύκολα τα θέματα που τους απασχολούν. Ο απλουστευτικός τους χαρακτήρας τα καθιστά ευλογοφανή και άρα εύκολα στην πρόσληψή τους από τους ανθρώπους, ιδίως νεαρής και παιδικής ηλικίας, που έχουν την ανάγκη να λάβουν γρήγορες απαντήσεις σε πλήθος ερωτημάτων. Αυτές οι στερεοτυπικές μορφές αναπαράγονται από τις τέχνες, από τους κώδικες επικοινωνίας μας και τις πολιτικές μας δραστηριότητες.

16799

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Ορισμός: «Όταν αναφερόμαστε σε στερεότυπα μιλάμε για απλουστευμένες, άκαμπτες αντιλήψεις, συνοδευόμενες από χαρακτηριστικά γνωρίσματα ή συμπεριφορές, που αποδίδονται σε ένα άτομο, μια ομάδα ατόμων ή ακόμα και στον ίδιο μας τον εαυτό. Είναι γενικεύσεις που τις χρησιμοποιούμε συνήθως από γενιά σε γενιά χωρίς να λαμβάνουμε υπ' όψη μας τις πραγματικές διαφορές, χωρίς να έχουμε αναμφισβήτητη απόδειξη γι' αυτή την κατηγοριοποίηση». Δίνει τον ορισμό των στερεοτύπων, καθώς αυτό το θέμα απασχολεί το κείμενο και κρίνεται απαραίτητη η διευκρίνιση της έννοιας.

Αιτιολόγηση: «Αυτό συμβαίνει γιατί έχουμε την τάση να ταξινομούμε τους ανθρώπους σε ομάδες με βάση ορισμένα χαρακτηριστικά...». Αιτιολογεί για ποιο λόγο ο άνθρωπος προβαίνει σε κατηγοριοποιήσεις που οδηγούν στη διαμόρφωση στερεοτύπων.

- 17. Η τρίτη παράγραφος του Κειμένου 1 αναπτύσσεται με σύγκριση - αντίθεση και με παραδείγματα. Να τεκμηριώσεις τον πρώτο τρόπο ανάπτυξης επισημαίνοντας τι συγκρίνεται με τι και να εντοπίσεις τα παραδείγματα. Πώς θεωρείς ότι αυτός ο συνδυασμός μεθόδων εξυπηρετεί τον στόχο της συντάκτριας του κειμένου;**

Οι έντονες διαφοροποιήσεις των εργασιών κατά φύλο παγίωσαν έναν αυθαίρετο, συμβατικό διαχωρισμό των θέσεων εργασίας σε «ανδρικές» και «γυναικείες». Έτσι, υπάρχουν συγκεκριμένοι τομείς της οικονομικής δραστηριότητας και απασχόλησης, οι οποίοι κυριαρχούνται συνήθως από γυναίκες, όπως οι κοινωνικές υπηρεσίες, τα παραϊατρικά επαγγέλματα και η εκπαίδευση. Αντίθετα, στα κατασκευαστικά επαγγέλματα, στη βιομηχανία και στις μεταφορές έχουν μεγαλύτερη διείσδυση οι άνδρες. Επιπλέον, οι γυναίκες συγκριτικά με τους άνδρες κατέχουν θέσεις εργασίας με ελάχιστη αυτονομία, χαμηλότερο γόητρο, λιγότερη εμπλοκή σε διαδικασίες λήψης αποφάσεων, ενώ εποπτεύονται κυρίως από άνδρες. Από την άλλη, οι άνδρες έχουν διπλάσιες πιθανότητες σε σύγκριση με τις γυναίκες να καταλάβουν θέσεις διευθυντών και τριπλάσιες ευκαιρίες για θέσεις γενικών διευθυντών. Τέλος, οι γυναίκες απορροφήθηκαν κατά κόρον σε επίπονα, άχαρα και κακοπληρωμένα επαγγέλματα, όπως αυτό της καθαρίστριας.

16836

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Η σύγκριση που υπάρχει διαχωρίζει και αντιδιαστέλλει τις γυναικείς με τις αντρικές επαγγελματικές ενασχολήσεις. Τα αντίστοιχα χωρία όπου διακρίνεται η εν λόγω σύγκριση είναι τα εξής:

α) «υπάρχουν συγκεκριμένοι τομείς της οικονομικής δραστηριότητας . . . Αντίθετα, στα κατασκευαστικά επαγγέλματα, στη βιομηχανία και στις μεταφορές έχουν μεγαλύτερη διείσδυση οι άνδρες». Χαρακτηριστική διαρθρωτική η λέξη: αντίθετα.

β) «Επιπλέον, οι γυναίκες συγκριτικά με τους άνδρες . . . λήψης αποφάσεων, ενώ εποπτεύονται κυρίως από άνδρες». Χαρακτηριστικές διαρθρωτικές φράσεις: συγκριτικά, ενώ.

γ) «Από την άλλη οι άντρες έχουν διπλάσιες πιθανότητες . . . όπως αυτό της καθαρίστριας». Χαρακτηριστική διαρθρωτική φράση από την άλλη/σε σύγκριση.

Τα παραδείγματα μπορούν να εντοπιστούν στα εξής χωρία: «όπως οι κοινωνικές υπηρεσίες, τα παραϊατρικά επαγγέλματα και η εκπαίδευση. Αντίθετα τα κατασκευαστικά επαγγέλματα, στη βιομηχανία και στις μεταφορές έχουν μεγαλύτερη διείσδυση οι άντρες». «. . .επίπονα, άχαρα και κακοπληρωμένα επαγγέλματα, όπως αυτό της καθαρίστριας»

Η σύγκριση εξυπηρετεί την πρόθεση της συντάκτριας να τεκμηριώσει την άνιση μεταχείριση των γυναικών στον εργασιακό τομέα, όπου συχνά οι γυναίκες αποκλείονται άτυπα από επαγγέλματα κύρους, ενώ οι διευθυντικές θέσεις και αυτές με εξουσία και ισχύ καταλαμβάνονται αναίτια σχεδόν πάντα από άντρες.

Τα παραδείγματα ενισχύουν την αποδεικτική δύναμη των προηγούμενων ισχυρισμών, διασαφηνίζουν τη σύγκριση που επιχειρείται και διευκολύνουν τον αναγνώστη να ταυτίσει προσωπικά του βιώματα και σκέψεις με όσα αναφέρονται στην παράγραφο ή και να προβληματιστεί για ανάλογες καταστάσεις.

- 18. Η συγγραφέας του Κειμένου 1 στον πρόλόγό της αποσκοπεί στο α) να προκαλέσει το ενδιαφέρον των αναγνωστών και β) να εισαγάγει το θέμα. Θεωρείς ότι επιτυγχάνει τους σκοπούς της; Στην απάντησή σου να αναφερθείς στις μεθόδους ανάπτυξης και τα εκφραστικά μέσα, που χρησιμοποιεί.**

Δεν έχουν γκισέ, φρουρούς στην είσοδο και χρηματοκιβώτιο. Δεν εξαργυρώνουν επιταγές ούτε χορηγούν δάνεια, το νόμισμα που αναγνωρίζουν υποδιαιρείται μεν σε «λεπτά», αλλά δεν κόβεται σε χαρτονομίσματα. Είναι οι Τράπεζες χρόνου, ένα πρωτοποριακό σύστημα ανταλλαγής υπηρεσιών, που μετράει ήδη σχεδόν μια εικοσαετία ζωής στο εξωτερικό και πρόσφατα έφτασε στη χώρα μας.

15327

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Πρόκληση ενδιαφέροντος αναγνωστών:

- α. με τη χρήση παραδειγμάτων (γκισέ, φρουρούς, χρηματοκιβώτιο, επιταγές κ.ά.),
- β. με την χρήση αντίθεσης (υποδιαιρείται μεν ... αλλά δεν κόβεται...).

Αναφορά στο θέμα [σχήμα άρση και θέση: τι δεν είναι και τι είναι οι Τράπεζες Χρόνου]:

- α. με τη χρήση αρνητικών εκφράσεων (δεν έχουν, δεν εξαργυρώνουν...),
- β. με τη χρήση ορισμού (ορίζονται οι Τράπεζες Χρόνου ως ένα πρωτοποριακό σύστημα... στη χώρα μας).

αδιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ